आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा यस औषधायलबाट सम्पादित कार्यहरुको

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

गण्डकी प्रदेश सरकार

सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय

स्वास्थ्य निर्देशनालय

गण्डकी आयुर्वेद औषधालय कास्की

लेखनाथ, पोखरा २६, गण्डकी प्रदेश, नेपाल

फोन नं. -०६१-५६३५२८

ईमेल:- gandakiayurveda@gmail.com

website :- gaa.gandaki.gov.np

विषय सूची

१ पृष्ठभूमि- कास्की जिल्लाको परिचय

२ कास्की जिल्लामा आयुर्वेद संस्थाहरु

३ कार्यालयको भौतिक पूर्वाधारहरु

४ कार्यालयको संगठन संरचना र शाखाहरुको जिम्मेवारी

५ निजी आयुर्वेद संस्थाको विवरण

६ बिरामी तथ्याङ्क विवरण

७ प्रदेश सरकारबाट प्राप्त बार्षिक कार्यक्रमहरुको विवरण

८ प्रदेश सरकारबाट प्राप्त पूँजीगत तर्फका बजेट कार्यक्रम

९ वार्षिक लक्ष्य अनुसार सम्पादन हुन नसकेका कार्यक्रमहरु

१० प्रगति विवरणहरु अनुसुचि २

११ विविध

१२ फोटोहरु

१ पृष्ठभूमि

१.१ परिचय

नेपालको संविधानले आधारभूत स्वास्थ्य सेवालाई प्रत्येक नागरिकको मौलिक हकको रुपमा स्थापित गरेको छ । देश संघीय शासन प्रणालीमा गइसकेकोले संघीय संरचनाको वस्तुगत धरातलमा आधारित रही गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवालाई सबै नागरिकको सर्वसुलभ पहुँचमा पुर्याउनु राज्यको दायित्व हो । नेपालमा सत्रौं शताब्दीमा सिंहदरवार वैद्यखानाको स्थापनसँगै आयुर्वेद उपचार पद्धतिको विकास भएको थियो । वि. सं. १९४७ मा वीर अस्पतालको स्थापना भएसँगै आधुनिक चिकित्सा पद्धतिको संस्थागत विकास भएको हो भने । वि. सं. १९७४ सालमा श्री ३ महाराज चन्द्र शम्शेरले पहिलो आयुर्वेद चिकित्सकलय एवं पाठशालाको स्थापना गरि आयुर्वेद चिकित्सा पद्धतिको विकास प्रयास गरिएको थियो । समग्रमा स्वास्थ्य क्षेत्रको योजनावद्ध विकास भने वि. सं. २०१३ को प्रथम आवधिक योजनासँगै शुरुवात भएको पाइन्छ । वि. सं. २०३२ मा १५ वर्षे प्रथम दीर्घकालिन स्वास्थ्य योजना लागू भएको र वि. सं. २०५४ मा २० वर्षे दोस्रो दीर्घकालीन स्वास्थ्य योजना लागू भएको थियो । वि. सं. २०४६ को राजनैतिक परिवर्तन पछि नेपाली जनताको परिवर्तनको अपेक्ष अनुरुप आएको राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति २०४८ ले गाउँ गाउँसम्म प्राथमिक स्वास्थ्य सेवा विस्तार गरियो भने वि. सं. २०५२ मा राष्ट्रिय आयुर्वेद स्वास्थ्य नीति लागु गरी प्रत्येक जिल्लामा जिल्ला स्तरीय आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्था र ५ गाविसलाई सहज हुने गरी १ आयुर्वेद औषधालय स्थापना गर्ने नीति अनुरुप आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरुको स्थापना गरिँदै लगिएको थियो ।

१.२ कार्यालयको उद्धेश्यहरु अवस्थिति र कार्यक्षेत्र

आयुर्वेद चिकित्सा वैदिक कालदेखि शास्वत रुपमा चल्दै आएको चिकित्सा हो । वि. सं. २०२४ मा यस कार्यालय गण्डकी अञ्चल आयुर्वेद औषधालयको रुपमा वेगनासमा स्थापना भएको थियो । त्यस पछि वि. सं. २०५८ मा आयुर्वेद विभागबाट जिल्लामा रहेका साधारण औषधालयहरुको आर्थिक कारोबार जिल्लास्तरीय कार्यालयबाट गर्ने निर्णय भए अनुसार सदरमुकाम बाहिर रहेका जिल्लास्तरीय कार्यालयहरु जिल्ला सदरमुकाम ल्याउने नीति अनुसार लेखनाथ नगरपालिका ३ अर्घौंमा रहेको लेखनाथ आयुर्वेद औषधालयको भवनमा स्थानान्तरण गरि यहाँ स्थित औषधालयलाई वेगनास आयुर्वेद औषधालयको रुपमा वेगनासमा स्थानान्तरण गरिएको थियो । यसपछि निरन्तर रुपमा यस कार्यालय संचालनमा रहेको छ । देशको संघीय संरचना अनुसार यस कार्यालय नेपाल कै सबभन्दा ठूलो महानगर पालिका पोखरा २६ को आयुर्वेदिक मार्गमा रहेको छ । प्रदेश अन्तर्गत रहेको र नेपाल

सरकारको मन्त्री परिषद्को अंचल शब्द हटाउने निर्णय भए अनुसार गण्डकी प्रदेश सरकारको २०७७ वैशाख २३ को निर्णय अनुसार हाल गण्डकी आयुर्वेद औषधालय को नाममा रहेको छ । यस कार्यालयले स्थापना देखिनै आयुर्वेद चिकित्सा सेवा दिदैं आइरहेको छ ।

कास्की जिल्ला नेपालकै महत्वपूर्ण पर्यटकीय स्थल पोखरा सहितको जिल्ला हो । यस जिल्लाको सदरमुकाम पोखरा हो जुन हाल गण्डकी प्रदेश राजधानी पनि हो । विश्व मानचित्रमा यस जिल्ला २८ ̊०६" उत्तरी अक्षांश देखि २८ ̊३६" उत्तरी अक्षांशसम्म र ८३°४०" पूर्व देशान्तर देखि ८४°१२" पूर्व देशान्तर सम्म फैलिएको छ । यस जिल्लाको कुल क्षेत्रफल २०१७०० हेक्टर छ र सिमानामा पूर्वमा तनहुँ र लमजुङ, पश्चिममा पर्वत र म्याग्दी, उत्तरमा मनाङ्ग र मुस्ताङ, दक्षिणमा स्याङजा जिल्ला पर्दछ । समुद्र सतह देखि मादी नदीको किनारमा करिव ४५० मिटर र अग्लो अन्नपूर्ण प्रथम ८०९१ मिटर रहेको छ । उत्तर तर्फको मनमोहक हिम श्रृखला, सेती नदीको गहिरो खोच/गल्छी, उपत्यका र ताल तलैया यस जिल्लाका आभूषण हुन् ।

२०६८ सालको राष्ट्रिय जनसंख्या अनुसार यस जिल्लामा जम्मा घरसंख्या १२५६९३ र कुल जनसंख्या ४९२०९८ रहेको छ जसमा पुरुष २३६३८५ र महिला २५५७१३ रहेकोछ । यस जिल्लाको जनसंख्या वृद्धिदर २.५७ प्रतिशत रहेको छ भने जनघनत्व २४४ प्रति वर्ग कि.मि. रहेको छ । यस जिल्लामा गुरुङ, ब्राह्मण, क्षेत्री, मगर, नेवार, थकाली, विश्वकर्मा, परियार, मिजार आदि जातका मानिसहरुको मुख्य रुपमा बसोबास गर्दछन ।

यस जिल्लामा देशकै ठूलो महानगरपालिकाको रुपमा परिचित पोखरा महानगरपालिका र चार वटा गाउँपालिकाहरु (माछापुच्छ्रे, अन्नपूर्ण , मादी र रुपा) रहेका छन र ३ निर्वाचन क्षेत्र रहेको छ ।

यस जिल्लामा देशकै ठूलो महानगरपालिकाको रुपमा परिचित पोखरा महानगरपालिका र चारवटा गाउँपालिका (माछापुच्छ्रे, अन्नपूर्ण, मादी र रुपा) हरु रहेका छन् र ३ निर्वाचन क्षेत्र रहेको छ ।

१.३ कार्यालयका जिम्मेवारीहरु

- नेपाल तथा सरकारद्वारा सञ्चालित आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी कायक्रहरु गर्ने ।
- कास्की जिल्लामा संचालित आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा सेवा संञ्चालन गर्ने सरकारी तथा निजी स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रदान गरिने सेवाको अनुगमन, निरिक्षण, आवश्यक मार्गदर्शन दिने ।
- अन्य दैनिक प्रशासनिक कार्यहरु गर्ने ।

- आयुर्वेदमा वर्णित उद्देश्य स्वास्थ व्यक्तिको स्वास्थ्यको रक्षा गर्न र रोगीको रोगको उपचार गर्न नेपाल सरकारले तोकेका विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने जस्तै बिरामीको जाँच, रोग निदान, उपचार, निःशुल्क आयुर्वेद औषधि वितरण, आयुर्वेद सम्बन्धी जानकारी गराउने, आदि
- जिल्लाको आधिकारिक आयुर्वेद संस्थाको रुपमा काम गर्ने ।

२ कास्की जिल्लामा रहेका सरकारी आयुर्वेद संस्थाहरु

क) गण्डकी आयुर्वेद औषधालय, लेखनाथ, पोखरा २६, गण्डकी प्रदेश अन्तर्गत

ख) शिशुवा आयुर्वेद औषधालय, शिशुवा पोखरा ३०, पोखरा महानगर पालिका अन्तर्गत

ग) वेगनास आयुर्वेद औषधालय, वेगनास पोखरा ३१, पोखरा महानगर पालिका अन्तर्गत

घ) देउराली आयुर्वेद औषधालय, देउराली रुपा ५, रुपा गा. पा. अन्तर्गत

ङ) हंसपोखरी आयुर्वेद औषधालय, हंसपोखरी रुपा ७, रुपा गा. पा. अन्तर्गत

च) लुम्ले आयुर्वेद औषधालय, लुम्ले अन्नपूर्ण ६, अन्नपूर्ण गा. पा. अन्तर्गत

अन्य आयुर्वेद संस्थाहरु (कार्यक्रम अन्तर्गत)

१) नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्र, सिक्लेस मादी १, गण्डकी आयुर्वेद औषधालय अन्तर्गत

२) नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्र, नागडाँडा अन्नपूर्ण १, गण्डकी आयुर्वेद औषधालय अन्तर्गत

३) नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्र, पुम्दीभुम्दी पोखरा २२, गण्डकी आयुर्वेद औषधालय अन्तर्गत

४) सहरी स्वास्थ्य प्रवर्धन केन्द्र पेखरा ८ नयाँबजार पोखरा महानगर पालिका अन्तर्गत

५) PHC मा एकिकृत स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम, भेडाबारी PHC माछापुच्छ्रे ६, धिताल स्वास्थ्य निर्देशनालय गण्डकी प्रदेश अन्तर्गत

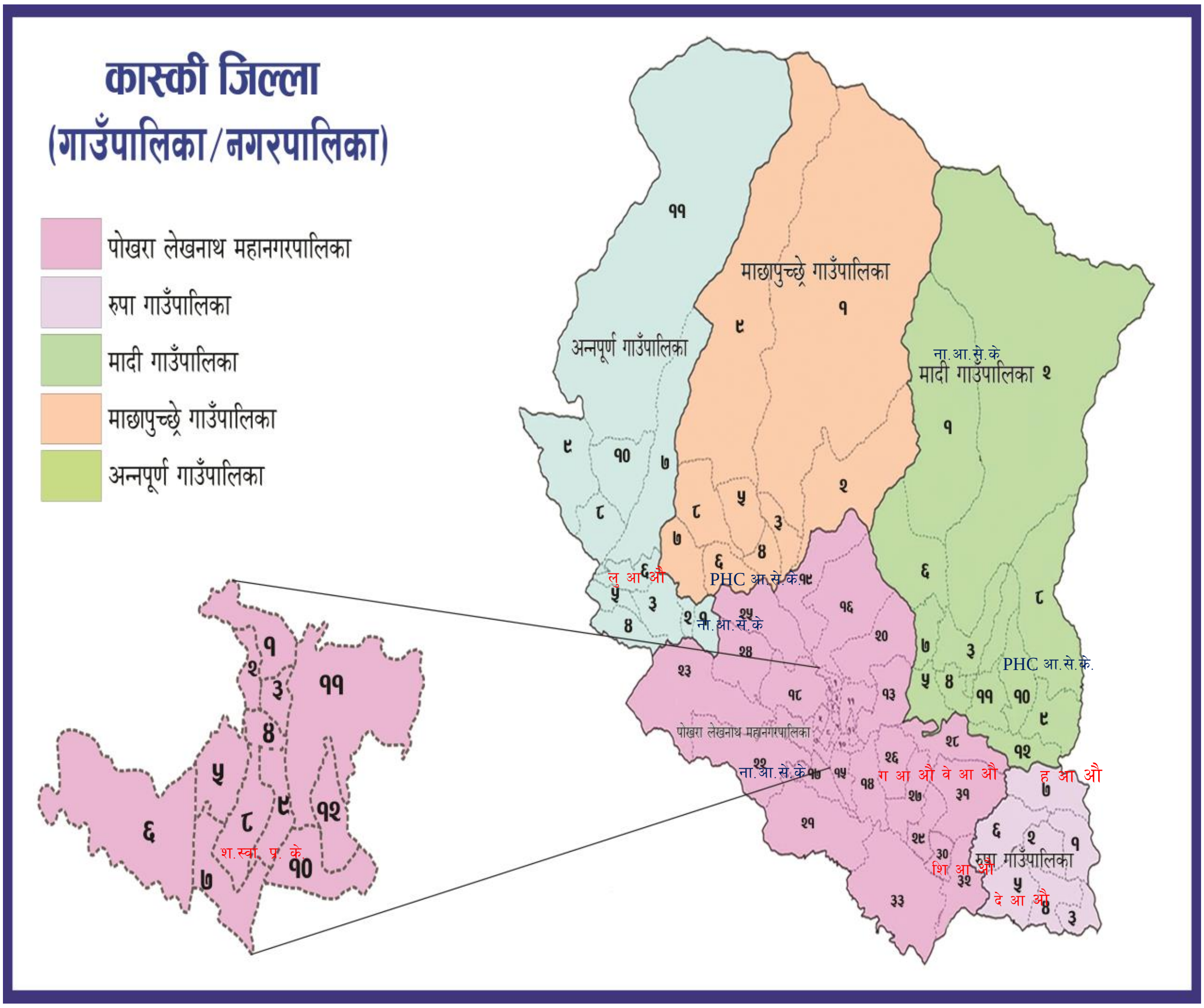

चित्र नं. १ जिल्लामा रहेका सरकारी आयुर्वेद संस्थाहरु

३ कार्यालयको भौतिक पूर्वाधार

क्र.स	कार्यालयको नाम	स्थापना मिति	जग्गाको क्षेत्रफल	भवनको विवरण (कच्ची/पक्की,आफ्नै/भाडाको)	कम्पाउन्ड वाल्ड(छ, छैन)	स्टाफ क्वाटर (छ,छैन/प्रयास,अप्रयास)	खानेपानी को व्यवस्था (छ/छैन)	सवारी साधन (छ,छैन/प्रयास,अप्रयास)	कैफियत
१	गण्डकी आयुर्वेद औषधालय	२०२४	2-5-2-3 1-4-3-3	३ भवन खाली जग्गा	छ	छैन	छ	स्कूटर १ थान संचालनमा रहेको	

४ कार्यालयको संगठन संरचना र शाखाहरुको जिम्मेवारी

४.१ : कार्यालयको संगठन संरचना

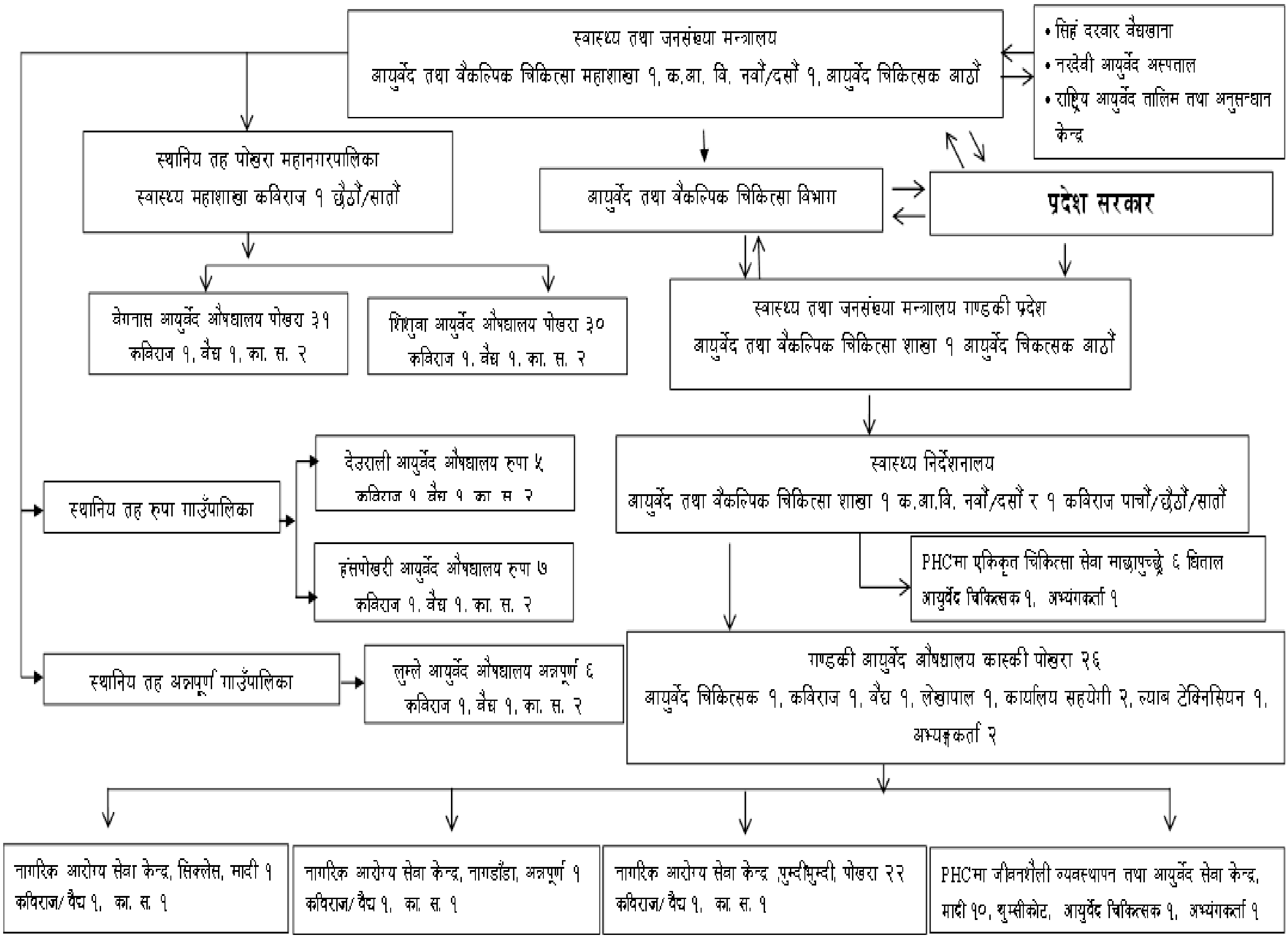

प्रदेश सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
स्वास्थ्य निर्देशनालय

गण्डकी आयुर्वेद औषधालय, कास्की

४.२ : कार्यालयमा कर्मचारी दरबन्दी तथा पदपुर्तीको विवरण

क्र स	**पद**	**श्रेणी/तह**	**दरबन्दी**	**सेवा**	**समुह**	**पदपुर्ती**		**कैफियत**
						स्थायी	**करार सेवा**	
१	आयुर्वेद चिकित्सक	आठौं	१	स्वास्थ्य	आयुर्वेद	१	०	
२	कविराज	पाचौं/छैठौं/सातौं	१	स्वास्थ्य	आयुर्वेद	१	०	
३	वैद्य	चौथो/पाचौं/छैठौ	१	स्वास्थ्य	आयुर्वेद	१	०	
४	लेखापाल	चौथो/पाचौं/छैठौं	१	प्रसाशन	लेखा	१	०	
५	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीवीहिन	२	प्रसाशन	सा. प्रसाशन	१	१	
	जम्मा		**६**			**५**	**१**	

४.३ कार्यालयका कर्मचारीको विवरण र जिम्मेवारी

क्र.स.	पद (हालको)	तह/श्रेणी	कर्मचारीको नाम थर	जिम्मेवारी	कैफियत
१	आयुर्वेद चिकित्सक	आठौं	डा. कुमार कासुला	कार्यालय प्रमुख	
२	बरिष्ठ कविराज निरिक्षक	सातौं	श्री नविन किरण भुसाल	प्रशासन, सूचना अधिकारी	
३	वैद्य निरिक्षक	छैठौं	श्री सीता शर्मा	जिन्सी शाखा तथा तथाङ्क	
४	लेखापाल	पाचौं	श्री कृष्ण प्रसाद पौडेल	लेखा	
५	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहिन पाचौं	श्री बाबुराम भण्डारी	सरसफई	
६	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीविहिन	श्री शोभा खनाल	करार	०८० आषाढ मसान्त
७	अभ्यङ्गकर्ता		श्री कविता अधिकारी	करार कार्यक्रम	०८० आषाढ मसान्त
८	अभ्यङ्गकर्ता		श्री सन्तोष भुजेल	करार कार्यक्रम	०८० आषाढ मसान्त
९	ल्याब टेक्निसियन	पाचौं	श्री जगत राज पौडेल	करार कार्यक्रम	०८० आषाढ मसान्त
१०	आयुर्वेद चिकित्सक	आठौं	डा. अच्यूत शाली घिमिरे	करार PHC थुम्सीकोट मादी १०	०८० आषाढ मसान्त

११	का. स.	श्रेणीविहिन	विमला सुवेदी	करार PHC थुम्सीकोट मादी १०	०८० आषाढ मसान्त
१२	वैद्य	चौथो	श्री अनिश कुमार दास	करार नागरिक आ.से. केन्द्र, सिक्लेस मादी १	०८० आषाढ मसान्त
१३	का. स.	श्रेणीविहिन	श्री भक्त बहादुर गुरुङ्ग	करार नागरिक आ.से. केन्द्र, सिक्लेस मादी १	०८० आषाढ मसान्त
१४	वैद्य	चौथो	श्री जमुना लामिछाने	करार नागरिक आ.से. केन्द्र,नागडाँडा अन्नपूर्ण १	०८० आषाढ मसान्त
१५	का. स.	श्रेणीविहिन	श्री मिना कुँवर	करार नागरिक आ.से. केन्द्र,नागडाँडा अन्नपूर्ण १	०८० आषाढ मसान्त
१६	कविराज	पाचौ	श्री गोविन्द आचार्य	करार नागरिक आ.से. केन्द्र,पुम्दीभुम्दी,पोखरा २२	०८० आषाढ मसान्त
१७	का. स.	श्रेणीविहिन	श्री समर बहादुर भुजेल	करार नागरिक आ.से. केन्द्र,पुम्दीभुम्दी,पोखरा २२	०८० आषाढ मसान्त
१८	आयुर्वेद चिकित्सक	आठौं	डा. प्रदिप अधिकारी	छात्रवृत्ति करार	०८० फागुन १७ सम्म

५ निजी र सामुदायिक आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाको विवरण

कुनै पनि संस्थाले यस कार्यालयबाट अनुमति लिएको छैन ।

६ बिरामी तथ्याङ्क विवरण

सि.नं.	विवरण	जना
१	गण्डकी आयुर्वेद औषधालयको जम्मा बिरामी संख्या	११७६०
२	औषधालयहरुका जम्मा बिरामी	१७१८४
३	**सबैको बहिरङ्ग सेवाका जम्मा बिरामी संख्या**	**२८९४४**
४	स्तनपायी सेवाग्राहीको संख्या	७१३
५	जेष्ठनागरिक सेवाका जम्मा संख्या	५८०४
६	पञ्चकर्म सेवा/पूर्वकर्मसेवाका जम्मा बिरामी संख्या	६०७०
७	गाउँघर क्लिनिक	३३९०
८	आयुर्वेद स्वास्थ्य शिविर	३०४
९	ल्याब परिक्षण	६३५

१०	क्षारसूत्र	०
११	स्वस्थ जीवन कार्यक्रम	१०००
१२	अन्य	३१८२
१३	विद्यालय आयुर्वेद तथा योग शिक्षा	४३५
	कूल बिरामी संख्या	**५०४७७**

७. प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वार्षिक विकास बजेट कार्यक्रम

जम्मा विनियोजित रु ३००००००

१. स्थानीय तहको सहकार्यमा परम्परागत स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई स्थानीय जडीबुटीहरुको पहिचान, संरक्षण, प्रयोगका लागि अभिमूखीकरण कार्यक्रम (पुस्ता हस्तान्तरण)

विनियोजित रकम २,००,०००|-

पृष्ठभूमि/विवरण

- ग्रामिण क्षेत्रमा बहुउपयोगी जडिबुटीहरुको नास हुदै गइ रहेको छ । भएका जडिबुटीहरुको पहिचान, नामकरण, प्रयोगमा कमि हुदै आईरहेको छ, तसर्थ परम्परागत रुपमा प्रयोग भैरहेका जडिबुटीहरुको सम्बर्धन, संरक्षण र प्रयोग गर्नु जरुरि छ । आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरुको ज्ञान सिपको अभिलेखीकरण साथै स्थानीय जडिबुटीहरुको पहिचान, संरक्षण र प्रयोगका बारेमा उनीहरुको क्षमता अभिबृद्धि गरि प्रयोग दर वृद्धि गर्नका लागि यो कार्यक्रम राखिएको हो ।

उदेश्य

- परम्परागत स्वास्थ्यकर्मीहरुको ज्ञान तथा सिपको अभिलेखीकरण गर्ने ।
- स्थानीय जडिबुटीहरुको, पहिचान, संरक्षण र प्रयोग सम्बन्धमा क्षमता अभिबृधि गर्ने ।

कार्यक्रम सञ्चालन

- रुपा गाउँपालिका ३ रपाकोटमा मितिक २०७९/०८/१७ मा सहभागी संख्या २९ जना
- मादी गाउँपालिका १ सिकलेसमा मिति २०७९/१२/१० मा सहभागी संख्या २२ जना

२. ज्येष्ठ नागरिक आरोग्य सेवा कार्यक्रम

विनियोजित रकम ३,००,०००|-

पृष्ठभूमि/विवरण

- जेष्ठ नागरिक हाम्रो समाजका अग्रज बौद्धिक सम्पति हुन् । नेपालमा जेष्ठ नागरिकहरुको संख्या क्रमश बृद्धि हुँदै गैरहेको छ । जेष्ठ नागरिकहरुलाई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नु राज्यको दायित्व हो । जिल्ला भित्र रहेका जेष्ठ नागरिक सँग सम्बन्धित सस्थाहरु (मानव सेवा आश्रम, बृद्धाश्रम आदि) वा समुदायमा रहेका जेष्ठ नागरिकहरुका स्वास्थ्य सँग सम्बन्धित समस्याहरुको आयुर्वेद चिकित्सा पद्धतिको माध्यमबाट उपचार, परामर्श, साथै स्वास्थ्य प्रवर्धन सम्बन्धी क्रियाकलापहरु द्वारा जेष्ठ नागरिकहरुको स्वास्थ्य सुधार र जीवनशैली सहज गराउनको लागि यो कार्यक्रम आवश्यक भएको हो ।

उद्देश्य

- जेष्ठ नागरिकहरुका स्वास्थ्य सँग सम्बन्धित समस्याहरुको आयुर्वेद चिकित्सा पद्दतिको माध्यामबाट उपचार, परामर्श साथै स्वास्थ्य प्रबर्धन गर्ने यस कार्यक्रमको मूल उद्देश्य हो ।

कार्यक्रम सञ्चालन

- २०७९/०६/१३ गते पोखरा महानगरपालिका ३२ लामेआहालको राधाकृष्ण वृद्धाश्रम मा लाभान्वित संख्या ५२ जना
- मिति २०७९/११/१३ गते पोखरा १७ सितापाइलाको पोखरा वृद्धाश्रममा संचालन गरियो। लाभान्वित संख्या - ४० जना
- मिति २०७९/१२/०२ गते पोखरा ३२ लामेआहालको राधाकृष्ण वृद्धाश्रममा लाभान्वित संख्या ५० जना
- मिति २०७९/०१/०९ गते पोखरा २२ पुम्दीभुम्दीको वडा कार्यालयमा लाभान्वित संख्या १७६ जना
- मिति २०८०/०२/३१ गते पोखरा २० भलामको श्री हरिहर सन्यास आश्रम मा लाभान्वित संख्या २६ जना र ब्लड सुगर परीक्षण २३ जना

- मिति २०८०/०३/२० भलामको श्री हरिहर भक्ति आमा समुहको भवनमा लाभान्वित संख्या ८८ जना र ७० जनाको ब्लड सुगर परीक्षण

३. प्रयोगशाला सेवाको सामाग्री खरिद

विनियोजित रकम २००,०००|-

पृष्ठभूमि/विवरण

- जिल्ला स्थित आयुर्वेद स्वास्थ्य सस्थाहरु मार्फत प्रदान गरिने आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवालाई थप गुणस्तरीय वनाउन प्रयोगशाला सेवा समेत प्रदानको लागि यो कार्यक्रम राखिएको छ ।

उद्देश्य

- प्रयोगशाला सेवा संचलनका लागि आवश्यक सामाग्री उपलब्ध हुने ।

कार्यक्रम सञ्चालन

- सावजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा खरिद नियमावली २०६४ (संशोधन सहित) तथा गण्डकी प्रदेश कार्य संचालन निर्देशिका खर्चको मापदण्ड २०७५ (गण्डकी प्रदेश) अनुसार लागत अनुमान बनाई स्वीकृति पश्चात कार्य अगाडि बढाइ आवश्यक सामाग्रीहरुको सुची, स्पेसिफिकेसन र परिमाण तयार गरि कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गरी आवश्यक सामाग्री खरिद गरियो ।खरिद गरिएका सामाग्रीहरु रुजु गरि दाखिला पश्चात भुक्तानी गरियो ।

लाभान्वित संख्याः- ६३५

४. क्षारसूत्र कार्यक्रम संचालन आवश्यक सामग्री खरिद एवंम व्यवस्थापन विवरण बजेट रु ६,००,०००|-

पृष्ठभूमि/विवरण

- आयुर्वेद चिकित्सा विज्ञानमा प्रभावकारी मानिएका चिकित्सा सेवाहरु थप गर्दै प्रदेश मातहतका आयुर्वेद स्वास्थ्य सस्थाहरुमा सेवा बिस्तार गर्दै प्रभावकारी र गुणस्तरीय आयुर्वेद चिकित्सा सेवा उपलब्ध गराउने अभिप्रायका साथ अर्श भागन्दर लगायतका रोगहरुको उपचारका लागि क्षारसूत्र सेवा संचालनको लागि यो कार्यक्रम आवश्यक परेको हो।

उद्देश्य

- क्षारसूत्र चिकित्साको माध्यमबाट अर्श भागन्दर लगायतका रोगहरुको उपचारका लागि आवश्यक पर्ने सामाग्रीहरु उपलब्ध गराई सेवा सुनिश्चित गर्ने यस कार्यक्रमको उद्देश्य रहेको छ ।

कार्यक्रम सञ्चालनः

- अनमी भर्ना गर्ने प्रक्रिया अगाडि बढाउन छनौट समिति गठनको लागि पत्राचार गरिएको तर समितिमा रहने पदाधिकारीहरुको कार्यव्यस्तताले समिति नै गठन हुन नसकेकोले कर्यक्रम संचालन नभएको ।

५. स्वास्थ्य प्रवर्धनका लागि जीवनशैली परिवर्तन कार्यक्रम तथा योग

विनियोजित बजेट रु ५,००,०००|-

पृष्ठभूमि/विवरण

- हाम्रो समाजमा बढ्दै गएका नसर्ने रोगहरु, व्यस्त र आधुनिक जिवनशैलीको प्रभावले व्यक्तिगत तनाव व्यवस्थापन चुनौतीको रुपमा रहेको छ । आयुर्वेद सिद्धान्तमा आधारित स्वास्थ्य जीवनशैलीको माध्यमबाट उक्त चुनौतीहरुको न्यूनीकरण गर्न यो कार्यक्रम राखिएको थियो ।

उद्देश्य

- स्वास्थ्य जीवनशैली प्रवर्दनद्वारा समुदायमा नसर्ने रोगहरुको न्यूनीकरण गर्ने यस कार्यक्रमको प्रमुख उद्देश्य रहेको छ ।

कार्यक्रम सञ्चालन

- कास्की जिल्ला भित्र रहेका महिला/आमासमूह र युवा समुहलाई एक ठाउँमा बोलाइ आयुर्वेद सिद्धान्तमा आधारित स्वस्थ जीवनशैली र योग सम्बन्धि कार्यक्रम संचालन बिधि सहितको बिषयबस्तु तयार गरी कार्यक्रम संचालन गरियो ।

  माछापुच्छ्रे गा. पा. ७ धम्पुस मिति २०७९/०७/१७-१८ मा २४ जना
  मादी गा. पा. १ सिकलेस मिति २०७९/१२/०९-१० मा २६ जना
  अन्नपूर्ण गा. पा. १० घान्द्रुक मिति २०७९/१२/२६-२७ मा ३० जना
  मादी गा. पा. ४ तारकाङ मिति २०८०/०२/२०-२१ मा ३४ जना
  अन्नपूर्ण गा. पा. १ नागडाँडा मिति २०८०/०३/१४-१५ मा ४४ जना

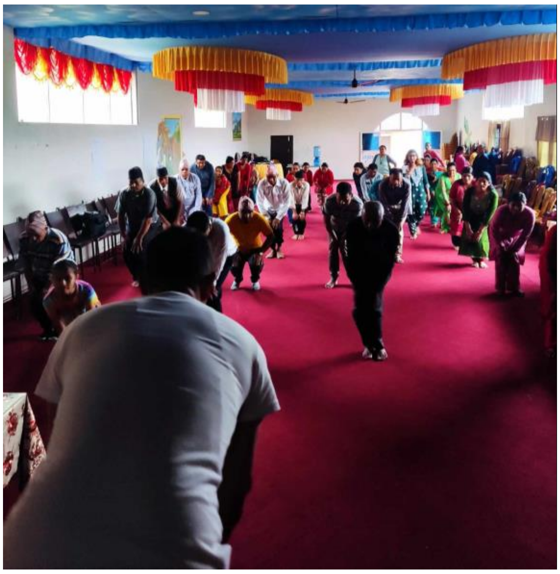

६. पञ्चकर्म/पुर्वकर्म कार्यक्रम सामाग्री खरिद संचालन एवं व्यवस्थापन

विनियोजित बजेट रु १,००,०००|-

पृष्ठभूमि/विवरण

- आयुर्वेद चिकित्सा विज्ञानमा प्रभावकारी मानिएको चिकित्सा सेवाहरु थप गर्दै प्रदेश मातहतका आयुर्वेद स्वास्थ्य संसथाहरुमा सेवा विस्तार गर्दै प्रभावकारी र गुणकारी आयुर्वेद चिकित्सा सेवा उपलब्ध गराउने अभिप्रायका साथ पञ्चकर्म सेवा सञ्चालन तथा विस्तारका लागि आवश्यक पञ्चकर्म /पुर्वकर्मसँग सम्बन्धीत सामाग्री खरिद गरि सञ्चानल तथा व्यवस्थापन गर्नका लागि यो कार्यक्रम राखिएको हो ।

उद्देश्य

- पञ्चकर्म/पुर्वकर्म सेवा सञ्चालन तथा विस्तारका लागि आवश्यक पर्ने सामाग्रीहरु खरिद गरी सहज रुपमा सेवा प्रदान गर्न।

कार्यक्रम सञ्चालन

- सावजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा खरिद नियमावली २०६४ (संशोधन सहित) तथा गण्डकी प्रदेश कार्य संचालन निर्देशिका खर्चको मापदण्ड २०७५ (गण्डकी प्रदेश) अनुसार लागत अनुमान बनाई स्वीकृति पश्चात कार्य अगाडि बढाइ आवश्यक सामाग्रीहरुको सुची, स्पेसिफिकेसन र परिमाण तयार गरि कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गरी आवश्यक सामाग्री खरिद गरियो ।खरिद गरिएका सामाग्रीहरु रुजु गरि दाखिला पश्चात भुक्तानी गरियो ।

लाभान्वित संख्याः- ८६८

७. महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुका लागि आयुर्वेद सम्बन्धी अभिमुखिकरण विनियोजित रकम ३,००,०००।-

पृष्ठभूमि/विवरण

- स्वास्थ्य सेवालाई स्थानीय स्तरमा घरदैलौ पुर्याउन तथा समुदायस्तरमा देखिएका स्वास्थ्य समस्याहरुलाई तत्काल सम्बन्धीत निकायमा जानकारी गराउनका लागि स्वास्थ्य संस्था र समुदायको पुलको रुपमा कार्य गराउने उद्देश्यले महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरु तयार गरिएको छ । स्वास्थ्यका विभिन्न कार्यक्रमहरु लक्ष्य हासिल गर्न तथा प्रगति प्राप्त गर्न महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुको महत्वापूर्ण भूमिका रहेको छ । आयुर्वेद सेवालाई समेत महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरु मार्फत समुदायस्तरमा पुर्याउन तिनीहरुलाई आयुर्वेद सम्बन्धी जानकारी प्रदान गर्न यो कार्यक्रम राखिएको हो ।

उद्देश्य

- महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुलाई आयुर्वेद सम्बन्धी अभिमुखिकरण गराउने।
- आयुर्वेदका विषयमा जानकारी प्राप्त महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुको अभिलेख राख्ने
- महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरु मार्फत स्थानीय स्तरमा प्राप्त जडिबुटीहरुको प्रयोग गरी स्वस्थ रहन उत्प्रेरणा गर्ने ।

कार्यक्रम संचालन

- मिति २०७९/०७/१८ र १९ गते माछापुच्छ्रे गाउँपालिका ७ धम्पुसमा सहभागी २७ जना
- मिति २०७९/०८/१० र ११ गते मादी गाउँपालिका १ सिकलेसमा सहभागी २७ जना
- मिति २०७९/०८/१६ र १७ गते रुपा गाउँपालिका ३ रुपाकोटमा सहभागी २३ जना
- मिति २०७९/१२/१८ र १९ गते मादी गारउँपालिका १० थुम्सीकोटमा सहभागी १७ जना
- मिति २०८०/०३/१९ र २० गते पोखरा २६ लेखनाथमा सहभागी १६ जना

महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाहरुका लागि आयुर्वेद सेवा सम्बन्धी
अभिमुखिकरण कार्यक्रम

८. संगठित रुपमा योग संचलन

विनियोजित रकम १,००,०००|-

पृष्ठभूमि/विवरण

- कर्मचारीहरुले कार्यकक्षमा रही नियमित कार्य गर्दा एकै ठाउँमा लगातार बसेर कार्य गर्नुपर्दा शारीरिक निष्क्रियता एवं मानसिक तनाव हुने हुँदा कार्यालय समयमा शरीरका सबै अंगहरुको क्रियाशिलता बढाई तनाव व्यवस्थापन एवं शारीरिक क्रियाशीलता वृद्धि गर्ने यो कार्यक्रम राखिएको हो ।

उद्देश्य

- कर्मचारीहरुलाई शारीरिक निष्क्रियताबाट हुने रोगहरुको रोकथामका लागि मद्दत गर्ने
- निरन्तर कामबाट हुने तनावबाट मुक्तिको लागि सहजीकरण गर्न
- कर्मचारीबाट हुने कार्यसम्पादनमा वृद्धि गराउन

कार्यक्रम संचालन

- कार्यालय प्रमुखहरुको मासिक बैठकमा संचालन गरिएको
- पोखरा ३२ को वडा कार्यालयमा संचालन गरिएको

९. विद्यालय आयर्वेद तथा योग शिक्षा कार्यक्रम

विनियोजित रकम ५,००,०००|-

पृष्ठभूमि/विवरण

- आयुर्वेद जीवनशैली आयुर्वेद सेवा जडिबुटीको उपयोगिता र योगको बारेमा जानकारी दिनका साथै योगका विभिन्न क्रियाकलापहरुको अभ्यास गराउन विद्यालय आयुर्वेद तथा योग शिक्षा कार्यक्रम राखिएको हो ।

उद्देश्य

- स्वस्थवृत्त दिनचर्या ऋतुचर्या आहार विहार आदि आयुर्वेदीय स्वस्थ जीवनशैली सम्बन्धी सचेतना गराउन ।
- स्वास्थयकर्मी विद्यार्थी र समुदाय बीचको सम्बन्ध सकारात्मक र समन्वयात्मक बनाउन।
- आयुर्वेद चिकित्सा सेवा प्रदान गर्ने संस्थाहरुबाट पाइने सेवाहरुबारे जानकारी दिन।
- योगको बारेमा जानकारी दिने तथा यवगका विभिन्न क्रियाकलापहरुको अभ्यास गराउन
- घर वरिपरिका जडिबुटीर यिनको उपयोगको सम्बन्धमा जानकारी दिन।

कार्यक्रम सञ्चालन

- कास्की जिल्ला भित्र रहेका विभिन्न विद्यायलयहरु मध्येबाट श्री सिर्जना मा. वि. नागडाँडा श्री अन्नपूर्ण मा. वि. सिकलेस श्री केदारेश्वर वेद विद्याश्रम लेकसाइड श्री चिसाखोला वेद विद्याश्रम चिसाखोला र श्री जनकल्याण मा. वि. मकैखोला छनौट गरी त्यहाँ प्रधाननध्यापक र स्वास्थ्य शिक्षकहरु जम्मा १४ शिक्षकहरुलाई आयुर्वेद विभागबाट तयार गरीएको विद्यालय आयुर्वेद तथा योग शिक्षाको पुस्तिका एवं अन्य आयुर्वेद सेवा सम्बन्धी अभिमुखिकरण गरियो साथै विद्यायलमा नै गई विद्यार्थीहरुलाई पनि सो सम्बन्धी अभिमुखीकरण र योगाभ्यास गराइयो साथ योग म्याट खरिद गरी विद्यालयहरलाई हस्तान्तरण गरियो।
- २०७९/१०/१०-१३ जनकल्याण मा. वि. मकैखोला मादी १० मा ४० जना विद्यार्थी सहभागी
- २०७९/११/१८-२१ सृजना मा. वि. नागडाडाँ अन्नपूर्ण १ मा ६० जना विद्यार्थी सहभागी
- २०८०/०२/१८-२१ शुक्रराज मा. वि. पोखरा २२ मा २० विद्यार्थी सहभागी

१०. आधारभुत एवं अत्यावश्यक औषधि खरिद

विनियोजित रकम २,००,०००|-

पृष्ठभूमि/विवरण

- जिल्ला स्थित आयुर्वेद स्वास्थ्य सस्थाहरु मार्फत प्रदान गरिने आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवा, प्राथमिक उपचारका लागि अत्यावश्यक औषधि तथा औषधि जन्य सामाग्रीहरुको खरिद गरी आयुर्वेद स्वास्थ्य सस्थाहरुबाट गुणस्तरीय सेवा प्रदानको लागि यो कार्यक्रम राखिएको छ ।

उद्देश्य

- निःशुल्क औषधिहरु सहितको सेवा निरन्तर प्रवाह गर्ने ।

कार्यक्रम सञ्चालन

- सावजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा खरिद नियमावली २०६४ (संशोधन सहित) तथा गण्डकी प्रदेश कार्य संचालन निर्देशिका खर्चको मापदण्ड २०७५ (गण्डकी प्रदेश) अनुसार लागत अनुमान बनाई स्वीकृत पश्चात कार्य अगाडि बढाइ आवश्यक औषधिहरुको सुची, स्पेसिफिकेसन र परिमाण तयार गरि कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गरी भास्कर हर्बास्यूटिकल्सबाट आयुर्वेद औषधि खरिद गरियो।खरिद गरिएका सामाग्रीहरु रुजु गरि दाखिला पश्चात भुक्तानी गरियो।

८.प्रदेश सरकारबाट प्राप्त पूँजीगत तर्फका बजेट कार्यक्रम

१. चूर्ण औषधि निर्माण कक्ष निर्माण

विनियोजित रकम १०,००,०००|-

पृष्ठभूमि/विवरण

- आयुर्वेद चिकित्सा विज्ञानमा प्रभावकारी मानिएका चिकित्सा सेवाहरु थप गर्दै प्रदेश मातहतका आयुर्वेद स्वस्थ्य संस्थाहरुमा प्रदान गरिने सेवालाई अझ बढी प्रभारवकारी र गुणस्तरीय आयुर्वेद चिकित्सा सेवा सहित यससँग सम्बन्धीत औषधिहरु निर्माण गरी वितरणको पनि महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ ।आयुर्वेद संस्थाले आफै औषिधि निर्माण गरी वितरण गर्दा सेवामा गुणस्तरीयता र विश्वस्नीयता वृद्धि हुने भएकोले संस्थाको आफ्नै चूर्ण औषधि निर्माणक लागि यो कार्यक्रम राखिएको

उद्देश्य

- चूर्ण औषधि निर्माण कक्ष निर्माण भई गुणस्तरीय चूर्ण औषधि उत्पादन गरी वितरण गर्न ।

कार्यक्रम सञ्चालन

- सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा खरिद नियमावली २०६४ (संशोधन सहित) तथा गण्डकी प्रदेश कार्य संचालन निर्देशिका खर्चको मापदण्ड २०७५ (गण्डकी प्रदेश) अनुसार कोठाको लागत अनुमान बनाई स्वीकृत पश्चात निर्माण कार्य गराइयो ।निर्माण भएको कोठाको इन्जिनियरबाट नाप जाँच गरी अन्तिम बिल प्राप्त भए पश्चात भुक्तानी गरियो ।

२. फार्मेसी कक्ष निर्माण

विनियोजित रकम १०,००,०००।-

पृष्ठभूमि/विवरण

- आयुर्वेद चिकित्सा विज्ञानमा प्रभावकारी मानिएका चिकित्सा सेवाहरु थप गर्दै प्रदेश मातहतका आयुर्वेद स्वस्थ्य संस्थाहरुमा प्रदान गरिने सेवालाई अझ बढी प्रभारवकारी र गुणस्तरीय आयुर्वेद चिकित्सा सेवा सहित यससँग सम्बन्धीत औषधिहरु निर्माण गरी वितरणको पनि महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ ।आयुर्वेद संस्थाले आफ्नै फार्मेसी सञ्चालनको लागि यो कार्यक्रम राखिएको

उद्देश्य

- आयुर्वेद चिकित्सा सेवा सहित यससँग सम्बन्धीत औषधि सशुल्क रुपमा उपलब्ध गराउन।

कार्यक्रम सञ्चालन

- सावजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा खरिद नियमावली २०६४ (संशोधन सहित) तथा गण्डकी प्रदेश कार्य संचालन निर्देशिका खर्चको मापदण्ड २०७५ (गण्डकी प्रदेश) अनुसार कोठाको लागत अनुमान बनाई स्वीकृत पश्चात निर्माण कार्य गराइयो ।निर्माण भएको कोठाको इन्जिनियरबाट नाप जाँच गरी अन्तिम बिल प्राप्त भए पश्चात भुक्तानी गरियो।
-

३. भगवान धन्वतरी मुर्ति निर्माण

विनियोजित रकम ५,००,०००|-

पृष्ठभूमि/विवरण

- ब्रम्हाले प्रतिपादन गरेको आयुर्वेद ज्ञानलाई भगवान धन्वन्तरिले पृथ्वीमा ल्याई सबेको स्वास्थ्य लाभमा प्रयोग गरेको भन्ने आयुर्वेदका ग्रन्थहरुमा उल्लेख गरेको पाइन्छ ।कार्त्तिक कृष्ण त्रयोदशमीका दिन भगवान धन्तवन्तरिले स्वार्गबाट आयुर्वेद ज्ञानलाई पृथ्वीमा ल्याएको दिन भएकोले उक्त दिनलाई नेपाल सरकारले राष्ट्रिय आरोग्य दिवस तथा धन्वन्तरि जयन्तीको रुपमा मनाउदै आएको छ ।स्वास्थ्य संस्थाहरुमा विरामीहरुको स्वास्थ्य लाभकव कामनाका लागि विभिन्न देवी देवताको मूर्ति स्थापना गर्ने चलन रहे अनुसार आयुर्वेद संस्थाहरुमा भगवान धन्वन्तरीको मूर्ति स्थापनाकम लागि यो कार्यक्रम राखिएको हो।

उद्देश्य

- राष्ट्रिय आरोग्य दिवस तथा धन्वन्तरि जयन्ती कार्यक्रम गर्न।

कार्यक्रम सञ्चालन

- सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा खरिद नियमावली २०६४ (संशोधन सहित) तथा गण्डकी प्रदेश कार्य संचालन निर्देशिका खर्चको मापदण्ड २०७५ (गण्डकी प्रदेश) अनुसार मूर्तिसहितको चौतारीको लागत अनुमान बनाई स्वीकृति पश्चात निर्माण कार्य गराइयो ।निर्माण भएको मूर्तिसहितको चौतारी इन्जिनियरबाट नाप जाँच गरी अन्तिम बिल प्राप्त भए पश्चात भुक्तानी गरियो ।

४. कार्यालयको लागि आवश्यक मेशिनरी औजार खरिद
विनियोजित रकम ३,००,०००|-

पृष्ठभूमि/विवरण

- आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कार्यालयको दैनिक क्रियाकलाप सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने CCTV, विद्युतीय हाजिरी लगायतका सामाग्री एवं सरसफाइसँग सम्बन्धीत अटोक्लेभ, वासिङ मेसिन, भ्याकुम क्लिनर जस्ता सामाग्री खरिद गर्न यो कार्यक्रम राखिएको छ ।

उद्देश्य

- कार्यालयको दैनिक प्रशासनिक कामकाजलाई चुस्त र दुरुस्त बनाउन ।

कार्यक्रम सञ्चालन

- सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा खरिद नियमावली २०६४ (संशोधन सहित) तथा गण्डकी प्रदेश कार्य संचालन निर्देशिका खर्चको मापदण्ड २०७५ (गण्डकी प्रदेश) अनुसार लागत अनुमान बनाई स्वीकृति पश्चात कार्य अगाडि बढाइ आवश्यक सामाग्रीहरुको सुची, स्पेसिफिकेसन र परिमाण तयार गरि कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गरी आवश्यक प्रिन्टर, प्रोजेक्टर, प्रोजेक्टर स्क्रीन, ल्यापटप स्टयाण्ड, CCTV सेट र विद्युतीय हाजिरी मेसिन खरिद गरियो ।खरिद गरिएका सामाग्रीहरु रुजु गरि दाखिला पश्चात भुक्तानी गरियो ।

५. कार्यालयको लागि आवश्यक फर्निचर तथा फिक्चर्स खरिद

विनियोजित रकम ४,००,०००|-

पृष्ठभूमि/विवरण

- जिल्ला स्थित आयुर्वेद स्वास्थ्य सस्थाहरुमा कार्यालयको दैनिक क्रियाकलाप संचालन लागि आवश्यक पर्ने टेबुल, कुर्सी, दराज, सोफा, फ्यान, कार्पेट, लगायतका फर्निचर सामाग्री खरिद गर्न यो कार्यक्रम राखिएको छ ।

उद्देश्य

- कार्यालयको दैनिक प्रशासनिक कामकाजलाई चुस्त र दुरुस्त बनाउन ।

कार्यक्रम सञ्चालन

- सावजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा खरिद नियमावली २०६४ (संशोधन सहित) तथा गण्डकी प्रदेश कार्य संचालन निर्देशिका खर्चको मापदण्ड २०७५ (गण्डकी प्रदेश) अनुसार लागत अनुमान बनाई स्वीकृति पश्चात कार्य अगाडि बढाइ आवश्यक सामाग्रीहरुको सुची, स्पेसिफिकेसन र परिमाण तयार गरि कार्यालय प्रमुखबाट स्वीकृत गरी आवश्यक सोफा, कार्पेट, लो बेड, खरिद गरियो ।खरिद गरिएका सामाग्रीहरु रुजु गरि दाखिला पश्चात भुक्तानी गरियो ।

६. कार्यालयको भवनको मर्मत तथा संभार

विनियोजित रकम ५,००,०००|-

पृष्ठभूमि/विवरण

- सरकारी स्वामित्वमा रहेको भवनको उचित रेखदेख ट्रस निर्माण रंगरोगज र धारा पानीका साथे विद्युत मर्मत जस्ता कार्यहरु गरी सरकारी सम्पतिको संरक्षण र चुस्त दुरुस्त राख्नु पर्ने हुन्छ।यसरी समयमानै यस्ता भौतिक संरचनाहरुको संरक्षण गर्न नसकेमा थप क्षति हुने सम्भावना रहिरहने भएकोले यसको संरक्षणको लागि मर्मत संभार जरुरी हुन्छ ।

उद्देश्य

- सरकारी स्वामित्वमा रहेको भवनको मर्मत सम्भार गर्न।

कार्यक्रम सञ्चालन

- इन्जिनियरको कार्य व्यस्तताले गर्दा यो कार्य गर्न सकिएन।

७. कार्यालयको कम्पाउण्ड वाल मर्मत तथा संभार
विनियोजित रकम ५,००,०००|-

पृष्ठभूमि/विवरण

- सरकारी स्वामित्वमा रहेका भवनको उचित रेखदेख गरी सरकारी सम्पतिको संरक्षण गर्न र चुस्त दुरुस्त राखु पर्ने हुन्छ। यसरी समयमा नै यस्ता भौतिक संरचनाहरुको संरक्षण गर्न नसकेमा थप क्षति हुने सम्भावना रहिरहने भएकोले यसको संरक्षणको लागि बनाइएका कम्पाउण्ड वालको आवश्यकता अनुसार समय समयमा मर्मत संभार जरुरी हुन्छ।

उद्देश्य

- सरकारी स्वामित्वमा रहेका भवनको मर्मत संभार गरी सुरक्षित राख्न ।

कार्यक्रम सञ्चालन

- सावजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा खरिद नियमावली २०६४ (संशोधन सहित) तथा गण्डकी प्रदेश कार्य संचालन निर्देशिका खर्चको मापदण्ड २०७५ (गण्डकी प्रदेश) अनुसार लागत अनुमान बनाई स्वीकृति पश्चात आवश्यक मर्मत संभार र रंगरोगन गरियो ।मर्मत भएको कम्पाउण्ड वालको इन्जिनियरबाट नाप जाँच गरी अन्तिम बिल प्राप्त भए पश्चात भुक्तानी गरियो।

९. वार्षिक लक्ष्य अनुसार सम्पादन हुन नसकेका कार्यक्रमहरु

क. कार्यालयलाई प्रदेशबाट प्राप्त सम्पादन हुन नसकेका कार्यक्रमहरुको विवरण

क्र. सं.	कार्यक्रम शीर्षक	सम्पादन हुन नसकेका कार्यक्रमहरुको विवरण	गरिएका प्रयासहरु	सम्पादन हुन नसक्नुको कारण	कैफियत
१	२२५२२	क्षारसूत्र कार्यक्रम संचालन आवश्यक सामग्री खरिद एवंम व्यवस्थापन	करारमा कर्मचारी छनौट समिति गठनको लागि पत्राचार गरिएको	समिति गठन नभएर	
२	३११६१	कार्यालय भवनको मर्मत तथा संभार	इन्जिनियरबाट लगत इस्तिमेटको लागि नाप समेत गराएको	इन्जिनियरको कार्य व्यस्तता	

१०. प्रगित विवरणहरु अनुसुचि २

अनुसूची - २ (हालसम्मको प्रगति प्रतिवेदन)

१. आ.व. : २०७९/०८०
२. बजेट उपशीर्षक नं. : ३५५०८००१३
३. मन्त्रालय :- सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय
४. कार्यक्रम/आयोजनाको नाम : गण्डकी आयुर्वेद औषधालय, कास्की आयुर्वेद सेवा कार्यक्रम (३५५०८३९०१४)
५. आयोजना/कार्यालय प्रमुखको नाम : डा. कुमार कासुला
६. यस अवधिको बजेट रु. : ३००००००
(क) आन्तरिक (१) प्रदेश सरकार : ३००००००
(२) स्थानीय सरकार :
(३) जनसहभागिता :
(ख) वैदेशिक (१) ऋण :
(२) अनुदान :

७. यस अवधिको खर्च रकम र प्रतिशत
(क) आन्तरिक (१) प्रदेश सरकार : १९२७९८० (६४.२७)
(ख) वैदेशिक (१) ऋण :
८. चालु आ.व. को हालसम्मको खर्च रकम र प्रतिशत : १९२७९८० (६४.२७)
९. कुल लागतमध्ये सुरुदेखि यस अवधिसम्मको कुल खर्च रकम र प्रतिशत :
१०. आयोजनाको सुरुदेखि यस अवधिसम्मको भौतिक प्रगति प्रतिशत :
११. आयोजनाको कुल अवधिमध्ये बितेको समय प्रतिशतमा :

(बजेट रु. हजारमा)

वित्तिय संकेत नं.	कार्यक्रम/कियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य				पहिलो चौमासिक			हालसम्मको प्रगति			हाल सम्मको वित्तिय प्रगति %	हाल सम्मको भौतिक प्रगति %	सूचकमा आधारित प्रमुख प्रतिफल/उपलब्धि	कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट लाखमा	बजेट हजारमा	परिमाण	भार	बजेट खर्च हजारमा	परिमाण	भारीत प्रगति	बजेट खर्च हजारमा			परिमाण	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
	विकास कार्यक्रम																
२.७.२२.१८	स्थानीय तहको सहकार्यमा परम्परागत स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई स्थानीय जडीबुटीहरुको पहिचान, संरक्षण, प्रयोगका लागि अभिमूखीकरण कार्यक्रम (पुस्ता हस्तान्तरण)	२२५२२	पटक	२	१.४	२	२००	०	०	०	२	१.४०	१३९	६९.५०%	१००.००%		
२.७.२२.२४	ज्येष्ठ नागरिक आरोग्य सेवा कार्यक्रम	२२५२२	पटक	६	२.१	३	३००	२	०.७०	१००	६	२.१०	२९९	९९.६७%	१००.००%		
२.७.२२.२८	प्रयोगशाला संचालनका लागी आवश्यक पर्ने उपकरण, रिएजेन्ट र किट खरिद	२२५२२	पटक	३	१.४	२	२००	१	०.४६	६६	३	१.४०	१०२	५१.००%	१००.००%		
२.७.२२.५४	स्वास्थ्य प्रवर्दनका लागि जीवनशैलि परिवर्तन कार्यक्रम तथा योग	२२५२२	पटक	५	३.५१	५	५००	१	०.७०	१००	५	३.५१	४६९	९३.८०%	१००.००%		
२.७.२२.१९८	विद्यालय आयुर्वेद तथा योग शिक्षा कार्यक्रम(१ कविराज (योग प्रशिक्षक) करार सेवा)	२२५२२	पटक	३	३.५१	५	५००	१	१.१६	१६६	३	३.५१	४०३	८०.६०%	१००.००%		
२.७.२२.३४४	महिला स्वास्थ्य स्वयसेविकाहरुका लागि आयुर्वेद सम्बन्धी अभिमुखिकरण	२२५२२	संख्या	३	२.१	३	३००	१	०.७०	१००	३	२.१०	२०३	६७.६७%	१००.००%		
२.७.२२.३४५	क्षारसुत्र कार्यक्रम (सामग्री खरिद तथा सञ्चालन एवम् व्यवस्थापन)(१ अनमी करार सेवा सहित आवश्यक समान खरिद गरी सञ्चालन तथा व्यवस्थापन)	२२५२२	जना	३	४.२१	६	६००	१	१.४०	२००	०	०.००	०	०.००%	०.००%		
२.७.२२.४४३	पंचकर्म/ पुर्वकर्म कार्यक्रम (सामग्री खरिद, संचालन एवं व्यवस्थापन)	२२५२२	पटक	२	०.७	१	१००	०	०	०	२	०.७०	१००	१००.००%	१००.००%		
२.७.२२.४४४	संगठित रुपमा योग सञ्चालन (Corporate Yoga)	२२५२२	पटक	२	०.७	१	१००	०	०	०	२	०.७०	१४	१४.००%	१००.००%		
७.२.११.११	प्रयोगशाला सेवा लगायत् आधारभूत तथा आत्यवश्यक औषधी, रिएजेन्टलगायतका स्वास्थ्य सामाग्री खरिद	२७२१३	पटक	१	१.४०	२	२००				१	१.४०	२००	१००.००%	१००.००%		
	जम्मा			३०	२१	३०	३०००	७	५.१३	७३२	२७	१६.८२	१९२९	६८%	९०%		

अनुसूची - २ (हालसम्मको प्रगति प्रतिवेदन)

१. आ.व. : २०७९/०८०
२. बजेट उपशीर्षक नं. : ३५५०८००१४
३. मन्त्रालय :- सामाजिक बिकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय
४. कार्यक्रम/आयोजनाको नाम : गण्डकी आयुर्वेद औषधालय, कास्की आयुर्वेद सेवा कार्यक्रम (३५५०८३९०१४)
५. आयोजना/कार्यालय प्रमुखको नाम : डा. कुमार कासुला
६. यस अवधिको बजेट रु. :४२०००००
(क) आन्तरिक (१) प्रदेश सरकार :४२०००००
(२) स्थानीय सरकार :
(३) जनसहभागिता :
(ख) बैदेशिक (१) ऋण :
(२) अनुदान :

७. यस अवधिको खर्च रकम र प्रतिशत
(क) आन्तरिक (१) प्रदेश सरकार : ३५२४६६४.४३ (८३.९२)
(ख) बैदेशिक (१) ऋण :
८. चालु आ.व. को हालसम्मको खर्च रकम र प्रतिशत : ३५२४६६४.४३ (८३.९२)
९. कुल लागतमध्ये सुरुदेखि यस अवधिसम्मको कुल खर्च रकम र प्रतिशत :
१०. आयोजनाको सुरुदेखि यस अवधिसम्मको भौतिक प्रगति प्रतिशत :
११. आयोजनाको कूल अवधिमध्ये बितेको समय प्रतिशतमा :

(बजेट रु. हजारमा)

वित्तिय संकेत नं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य				पहिलो चौमासिक			हालसम्मको वित्तिय प्रगति			हालसम्मको वित्तिय प्रगति %	हालसम्मको भौतिक प्रगति %	सूचकमा आधारित प्रमुख प्रतिफल/उपलब्धि	कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट लाखमा	बजेट हजारमा	परिमाण	भार	बजेट खर्च हजारमा	परिमाण	भार	बजेट खर्च हजारमा			परिमाण	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
पुँजीगत खर्च अन्तरगतका कार्यक्रमहरु :३५५०८००१४																भारित प्रगति	
११.१.२.२६	चुडा औषधी निर्माण कक्ष निर्माण	३१११२	पटक	१	६.९२	१०	१०००	१	६.९२	१०००	१	६.८३	९८७	९८.७%	१००.०%	६.९२	
११.१.२.२७	फार्मेसी कक्ष निर्माण	३१११२	पटक	१	६.९२	१०	१०००	१	६.९२	१०००	१	६.६०	९५४	९५.४%	१००.०%	६.९२	
११.१.३.२	कार्यालय भवनको मर्मत तथा संभार	३११६१	पटक	१	३.४६	५	५००	१	३.४६	५००	०	०.००	०	०.०%	०.०%	०.००	
११.३.७.२९	कार्यालयका लागि आवश्यक मेसिनरी औजार उपकरण खरिद	३११२२	पटक	१	२.०८	३	३००	१	२.०८	३००	१	२.०८	३००	१००.०%	१००.०%	२.०८	
११.४.१९.१६	भगवान धन्वन्तरी मुर्ति निर्माण	३११५९	जना	१	३.४६	५	५००	१	३.४६	५००	१	३.१५	४५५	९१.०%	१००.०%	३.४६	
११.४.२२.१२	कार्यालयको कम्पाउण्ड वाल मर्मत सम्भार	३११५९	पटक	१	३.४६	५	५००	१	३.४६	५००	१	३.३८	४८९	९७.८%	१००.०%	३.४६	
११.६.१३.२	कार्यालयका लागि आवश्यक फर्निचर तथा फिक्चर्स खरिद	३११२३	पटक	१	२.७७	४	४००	१	२.७७	४००	१	२.३५	३४०	८५.०%	१००.०%	२.७७	
पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्मा:				७	२९.०७	४२	४२००	७	२९.०७२	४२००	६	२४.७१	३५२५	८१.१%	८५.७%	२५.६१	

गण्डकी आयुर्वेद औषधालय, कास्की
आषाढ महिनासम्मको/ बार्षिक वित्तिय प्रगति - (वित्तिय हस्तान्तरण समेत)

	बजेट रु. हजारमा			आषाढ महिना सम्मको खर्च	जम्मा	प्रगति प्रतिशत
पुँजीगत खर्च	४२००			३५२५	३५२५	८३.९३%

Kasula

गण्डकी प्रदेश सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य ... गण्डकी आयुर्वेद ... कास्की

अनुसूची - २ (हालसम्मको प्रगति प्रतिवेदन)

१. आ.व. : २०७९/०८०
२. बजेट उपशीर्षक नं. : ३५५०८००१३
३. मन्त्रालय :-सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय
४. कार्यक्रम/आयोजनाको नाम : गण्डकी आयुर्वेद औषधालय, कास्की आयुर्वेद सेवा कार्यक्रम (३५५०८३९०१४)
५. आयोजना/कार्यालय प्रमुखको नाम : डा. कुमार कासुला
६. यस वर्षको बजेट रु. :१०२५७०००
(क) आन्तरिक (१) प्रदेश सरकार : १०२५७०००
(२) स्थानीय सरकार :
(३) जनसहभागिता :
(ख) वैदेशिक (१) ऋण :
(२) अनुदान :

७. यस अवधिको खर्च रकम र प्रतिशत
(क) आन्तरिक (१) प्रदेश सरकार : ७१९६१९५.७ (६०.४६)
(ख) वैदेशिक (१) ऋण :
८. चालु आ.व. को हालसम्मको खर्च रकम र प्रतिशत : ७१९६१९५.७ (६०.४६)
९. कुल लागतमध्ये शुरुदेखि यस अवधिसम्मको कुल खर्च रकम र प्रतिशत :
१०. आयोजनाको शुरुदेखि यस अवधिसम्मको भौतिक प्रगति प्रतिशत :
११. आयोजनाको कूल अवधिमध्ये बितेको समय प्रतिशतमा :

(बजेट रु. हजारमा)

वित्तिय संकेत नं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य				पहिलो चौमासिक			हालसम्मको वित्तिय प्रगति			हालसम्मको वित्तिय प्रगति %	हालसम्मको भौतिक प्रगति %	सूचकमा आधारित प्रमुख प्रतिफल/उपलब्धि	कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट लाखमा	बजेट हजारमा	परिमाण	भार	बजेट खर्च हजारमा	परिमाण	भार	बजेट खर्च हजारमा			परिमाण	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
ख) चालु खर्च - ३५५०८००१३																	
१.१.१.३६	अधिकृतस्तर सातौं / आठौं	२११११	जना	०	५.७९	८.३७	८३७	१	२.०८	३०१	१	५.२५	७५९	९०.७%	१००.०%		
१.१.१.३७	सहायक/अधिकृत (पाचौं / छैठौं / सातौं तह)	२११११	जना	०	५.६०	८.०९	८०९	१	१.९७	२८४	१	५.१३	७४१	९१.६%	१००.०%		
१.१.१.३८	सहायक / अधिकृत (पाचौं / छैठौं तह)	२११११	जना	०	४.७२	६.८२	६८२	१	१.८९	२७३	१	१.२९	१८७	२७.४%	०.०%		
१.१.१.४२	कार्यालय सहयोगी	२११११	जना	०	६.८८	९.९४	९९४	२	२.७५	३९८	१	६.८८	५६०	५६.४%	१००.०%		
१.१.१.४३	सहायक/अधिकृत (चौथो / पाचौं / छैठौं तह)	२११११	जना	०	९.४४	१३.६४	१३६४	२	३.७८	५४६	१	९.०३	१३०४	९५.६%	१००.०%		
१.२.२.२	कर्मचारीहरुको लागि महँगी भत्ता	२११३२	पटक	७	१.१६	१.६८	१६८	७	०.३९	५६	७	०.८३	१२०	७१.४%	१००.०%		
१.२.४.३	बैठक भत्ता	२११३४	पटक	३	०.३१	०.४५	४५	१	०.१०	१५	०	०.००	०	०.०%	०.०%		
१.३.१.३	निजामती कर्मचारीहरुको पोशाक खर्च	२११२१	पटक	७	०.४८	०.७	७०	१	०.००	०	७	०.३५	५०	७१.४%	१००.०%		
२.१.१.१	विद्युत महसुल/धारको पानी/टयाङ्करको पानी/मिनिरल वाटर/पिउने पानी एवं पानी तथा बिजुली जडान खर्च	२२१११	पटक	१	२.०८	३	३००	१	०.००	०	१	०.७३	१०५	३५.०%	१००.०%		
८.१.३.१	कार्यालय, स्टोर ,म्याक्सिन काठेल्दरुम तथा कार्यालय प्रमुख आवास लागि भाडा	२८१४२	पटक	१	०.८३	१.२	१२०	१	०.००	०	१	०.७५	१०९	९०.८%	१००.०%		
२.१.६.१	टेलिफोन/इमेल/इन्टरनेट/वेबसाइट/हुलाक/कुरियर एवं सञ्चार सेवा जडान महसुल	२२११२	पटक/संख्या	१	१.२५	१.८	१८०	१	०.००	०	१	०.३९	५७	३१.७%	१००.०%		
२.२.२.१	पेट्रोल/डिजेल/मोबिल (दुई पाङ्ग्रे/चार पाङ्ग्रे सवारी साधन)	२२२१२	पटक/संख्या	५९७.६	०.८३	१.२	१२०	१५०	०.२८	४०	५६०	०.८२	११९	९९.२%	१००.०%		
२.२.३.१	ग्याँस/ब्याट्रि/सोलार/जेनेरेटर/हिटर आदीको लागि इन्धन	२२३१४	पटक/संख्या	३	०.४२	०.६	६०	१	०.१४	२०	३	०.३७	५४	९०.०%	१००.०%		
१.२.८.२	प्रसुति स्याहार/अतिरिक्त समय/पालो पहरा/जोखिम भत्ता	२११३९	पटक	३	०.५२	०.७५	७५	१	०.१७	२५	३	०.२०	२९	३८.७%	१००.०%		
२.३.१.३	दुई पाङ्ग्रे/चार पाङ्ग्रे सवारी साधन मर्मत संभार	२२२१३	पटक	३	०.३१	०.४५	४५	१	०.१०	१५	३	०.२९	४२	९३.३%	१००.०%		
२.३.२.१२	स्वास्थ्य सम्बन्धी मेसिन तथा मेसिनरी औजार तथा यन्त्र-उपकरण मर्मत एवं सम्भार	२२२२१	पटक	३	०.६२	०.९	९०	१	०.२१	३०	३	०.२१	३०	३३.३%	१००.०%		
२.३.१४.१	फर्निचर/फिक्चर्स/शौचालय/बगैंचा/परिसर आदीको सञ्चालन तथा मर्मत संभार	२२२९१	पटक/संख्या	३	०.५२	०.७५	७५	१	०.१७	२५	३	०.३५	५०	६६.७%	१००.०%		
२.४.१.१	कार्यालय मसलन्द सामान खर्च	२२३११	पटक/संख्या	३	२.०८	३	३००	१	०.६९	१००	३	२.०६	२९७	९९.०%	१००.०%		
२.४.९.२	पुस्तक पुस्तकालय कार्यालय सामान तथा सेवा	२२३१३	पटक	१०	०.३५	०.५	५०	०	०.००	०	१०	०.०७	१०	२०.०%	१००.०%		
२.४.१४.१	विज्ञापन, पत्रपत्रिका, पुस्तिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	२२३१५	पटक/संख्या	३	०.५२	०.७५	७५	१	०.१७	२५	३	०.५२	७५	१००.०%	१००.०%		
२.४.१५.१	अन्य विविध कार्यालय सञ्चालन खर्च	२२३१९	पटक/संख्या	३	०.३१	०.४५	४५	१	०.१०	१५	३	०.३१	४५	१००.०%	१००.०%		
२.५.४.३	कार्यालयको वेब साईट Maintenance एवं अध्यावधिक लगायत सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर सञ्चालन	२२४१२	पटक	१	०.२१	०.३	३०	१	०.२१	३०	१	०.२१	३०	१००.०%	१००.०%		
२.५.७.५	करार सेवामा कार्यरत कर्मचारीहरुको पोषाक भत्ता	२२४१३	जना	१	०.०७	०.१	१०	१	०.६६	९६	१	०.०७	१०	१००.०%	१००.०%		
२.५.८.११	कार्यालय सहयोगी	२२४१३	पटक	१	१.९९	२.८८	२८८	१	०.६६	९६	१	१.९८	२८६	९९.३%	१००.०%		
१.६.२.२	कर्मचारीको योगदानमा आधारित निवृत्तभरण खर्च	२१२१२	पटक	१	०.३५	०.५	५०	०	०.००	०	१	०.००	०	०.०%	०.०%		
१.६.४.१	कर्मचारीको योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	२१२१३	जना	३	०.३१	०.४५	४५	१	०.१०	१५	३	०.१७	२४	५३.३%	१००.०%		
२.८.१.१	अनुगमन मुल्याङ्कन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन भ्रमण खर्च	२२६११	पटक/संख्या	३	१.२५	१.८	१८०	१	०.४२	६०	३	०.८०	११६	६४.४%	१००.०%		
२.८.२.६	कार्यक्रम संचालन भ्रमण तथा सरुवा भ्रमण खर्च	२२६१२	पटक	३	०.३१	०.४५	४५	१	०.१०	१५	०	०.००	०	०.०%	०.०%		
२.९.२.१	सवारी साधनको विमा (तेस्रो पक्ष समेत) तथा नविकरण	२२२१४	पटक/संख्या	१	०.१४	०.२	२०	१	०.००	०	१	०.०६	९	४५.०%	१००.०%		
२.९.९.१	बिदाइ/अतिथि सत्कार एवं अन्य विविध खर्च	२२७११	पटक/संख्या	३	०.५२	०.७५	७५	१	०.१७	२५	३	०.३६	५२	६९.३%	१००.०%		
ख) चालु खर्च कार्यक्रमको जम्मा:				६६९	५०.१६	७२	७२४७	१८५	१७	२५०५	६३०	३६	५२७०	७२.७%	८३.९%	०	०

गण्डकी प्रदेश सरकार
सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय
स्वास्थ्य निर्देशनालय
गण्डकी आयुर्वेद औषधालय
कास्की

Kasula

अनुसूची - २ (हालसम्मको प्रगति प्रतिवेदन)

१. आ.व. : २०७९/०८०
२. बजेट उपशीर्षक नं. : ३५५९११३०३ संघ सशर्त
३. मन्त्रालय :- सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय
४. कार्यक्रम/आयोजनाको नाम : गण्डकी आयुर्वेद औषधालय, कास्की, आयुर्वेद सेवा कार्यक्रम (३५५०८३९०१४)
५. आयोजना/कार्यालय प्रमुखको नाम : डा. कुमार कासुला
६. यस अवधिको बजेट रु. : ६०८५०००
(क) आन्तरिक (१) प्रदेश सरकार :
(२) स्थानीय सरकार :
(३) जनसहभागिता :
(ख) बैदेशिक (१) ऋण :
(२) अनुदान :

७. यस अवधिको खर्च रकम र प्रतिशत
(क) आन्तरिक (१) प्रदेश सरकार :
(ख) बैदेशिक (१) ऋण :
८. चालु आ.व. को हालसम्मको खर्च रकम र प्रतिशत :५५४५५८८.१(९१.१४%)
९. कुल लागतमध्ये सुरुदेखि यस अवधिसम्मको कुल खर्च रकम र प्रतिशत :
१०. आयोजनाको सुरुदेखि यस अवधिसम्मको भौतिक प्रगति प्रतिशत :
११. आयोजनाको कूल अवधिमध्ये बितेको समय प्रतिशतमा :

(बजेट रु. हजारमा)

वित्तिय संकेत नं.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य				पहिलो चौमासिक			हालसम्मको प्रगति			हाल सम्मको वित्तिय प्रगति %	हाल सम्मको भौतिक प्रगति %	सूचकमा आधारित प्रमुख प्रतिफल/उपलब्धि	कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट लाखमा	बजेट हजारमा	परिमाण	भार	बजेट खर्च हजारमा	परिमाण	भार	बजेट खर्च हजारमा			परिमाण	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
२.७.२२.१७०	औषधी खरिद	२२५२२	पटक	१	२४.६५	१५	१५००	१	८.२२	५००	१	२४.६५	१५००	१००.००%	१००%		
२.७.२२.१७६	अनुगमन मूल्यांकन,निरिक्षण तथा समन्वय	२२५२२	पटक	१	१.२३३	०.७५	७५	१	०.४१	२५	१	१.२०	७३	९७.३३%	१००%		
२.७.२२.१८०	जेष्ठ नागरिकको लागि स्वास्थ्य प्रवर्द्धन सेवा कार्यक्रम(व्यवस्थापन खर्च)	२२५२२	पटक	१	०.४११	०.२५	२५	१	०.१३	८	१	०.३६	२२	८८.००%	१००%		
२.७.२२.१८९	मेडिकल सामाग्री,उपकरण तथा मेसिनरी औजार खरिद	२२५२२	पटक	१	०.८२२	०.५	५०	१	०.२८	१७	१	०.००	०	०.००%	०%		
२.७.२२.१९८	विद्यालय आयुर्वेद तथा योग शिक्षा कार्यक्रम	२२५२२	पटक	१	१.३१५	०.८	८०	१	०.४४	२७	१	०.७७	४७	५८.७५%	१००%		
२.७.२२.१९९	निःशुल्क आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा शिविर	२२५२२	पटक	१	१.६४३	१	१००	१	०.५४	३३	१	१.६३	९९	९९.००%	१००%		
२.७.२२.२०३	पञ्चकर्म/पूर्वकर्म कार्यक्रम	२२५२२	पटक	१	९.२०३	५.६	५६०	१	३.०७	१८७	१	९.०१	५४८	९७.८६%	१००%		
२.७.२२.२०४	स्वस्थ जीवन कार्यक्रम	२२५२२	पटक	१	१.२३३	०.७५	७५	१	०.४१	२५	१	०.९४	५७	७६.००%	१००%		
२.७.२२.२०५	राष्ट्रिय आरोग्य दिवस तथा धन्वन्तरी जयन्ति,राष्ट्रिय योग दिवस,अन्तराष्ट्रिय योग दिवस	२२५२२	पटक	१	०.९८६	०.६	६०	१	०.३३	२०	१	०.४६	२८	४६.६७%	१००%		
२.७.२२.२०६	जडिबुटीबाट चूर्ण औषधी निर्माण	२२५२२	पटक	१	१.२३३	०.७५	७५	१	०.४१	२५	१	१.२३	७५	१००.००%	१००%		
२.७.२२.२०७	आयुर्वेद संस्थालाइ औषधी तथा अन्य सामाग्री ढुवानी	२२५२२	पटक	१	०.८२२	०.५	५०	१	०.२८	१७	१	०.८२	५०	१००.००%	१००%		
२.७.२२.२०८	स्तनपायी आमालाइ मातृशिशु सुरक्षार्थ दुग्धवर्द्धक तथा अन्य औषधी वितरण कार्यक्रम(व्यवस्थापन खर्च)	२२५२२	पटक	१	०.८२२	०.५	५०	१	०.२८	१७	१	०.८२	५०	१००.००%	१००%		
२.७.२२.२१३	प्रयोगशाला संचालन (अन्यसेवा शुल्क समेत)	२२५२२	पटक	१	६.५७४	४	४००	१	२.१९	१३३	१	६.५७	४००	१००.००%	१००%		
२.७.२२.२८३	PHC मा जीवनशैली व्यवस्थापन कार्यक्रम	२२५२२	पटक	१	१४.७९	९	९००	१	४.९३	३००	१	१२.६७	७७१	८५.६७%	१००%		
२.७.२२.५५०	आयुर्वेद सेवा कार्यक्रम सम्बन्धी समन्वयात्मक समिक्षा	२२५२२	पटक	१	१.२३३	०.७५	७५	१	०.४१	२५	१	१.२३	७५	१००.००%	१००%		
२.७.२२.५५१	नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्र तथा अभियान संचालन खर्च	२२५२२	पटक	१	३१.३९	१९.१	१९१०	१	१०.४७	६३७	१	२७.१४	१६५१.६	८६.४७%	९०%		
२.७.२२.५५२	आयुर्वेद सेवा कार्यक्रम सम्बन्धी क्षमता अभिबृद्धि तालिम(AHMISसमेत)	२२५२२	पटक	१	१.६४३	१	१००	१	०.५४	३३	१	१.६४	१००	१००.००%	१००%		
जम्मा					१००	६०.८५	६०८५	१७	३३.३४	२०२९	१७	९१.१५	५५४६.६	९१.१५%	९४%		

गण्डकी प्रदेश सरकार
सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय
स्वास्थ्य निर्देशनालय
गण्डकी आयुर्वेद औषधालय
कास्की

अनुसूची - २ (हालसम्मको प्रगति प्रतिवेदन)

१. आ.व. : २०७९/०८०
२. बजेट उपशीर्षक नं. : ३५५९११३३३
३. मन्त्रालय :-सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय
४. कार्यक्रम/आयोजनाको नाम : गण्डकी आयुर्वेद औषधालय, कास्की आयुर्वेद सेवा कार्यक्रम (३५५०८३९०१४)
५. आयोजना/कार्यालय प्रमुखको नाम : डा. कुमार कासुला
६. यस अवधिको बजेट रु. :७३००००
(क) आन्तरिक (१) प्रदेश सरकार : ७३००००
(२) स्थानीय सरकार :
(३) जनसहभागिता :
(ख) बैदेशिक (१) ऋण :
(२) अनुदान :

७. यस अवधिको खर्च रकम र प्रतिशत
(क) आन्तरिक (१) प्रदेश सरकार : ६७७४८१ (९२.८०)
(ख) बैदेशिक (१) ऋण :
८. चालु आ.त्र. को हालसम्मको खर्च रकम र प्रतिशत :- ६७७४८१ (९२.८०)
९. कुल लागतमध्ये सुरुदेखि यस अवधिसम्मको कुल खर्च रकम र प्रतिशत :
१०. आयोजनाको सुरुदेखि यस अवधिसम्मको भौतिक प्रगति प्रतिशत :
११. आयोजनाको कूल अवधिमध्ये वितेको समय प्रतिशतमा :

(बजेट रु. हजारमा)

वित्तिय संकेत नं.	कार्यक्रम/कियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य				पहिलो चौमासिक			हालसम्मको प्रगति			हाल सम्मको वित्तिय प्रगति ॥	हाल सम्मको भौतिक प्रगति %	सूचकमा आधारित प्रमुख प्रतिफल/उपलब्धि	कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट लाखमा	बजेट हजारमा	परिमाण	भार	बजेट खर्च हजारमा	परिमाण	भार	बजेट खर्च हजारमा			परिमाण	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
क) स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम संघ : ३५५९११३३३																	
२.५.८.१७	छात्रवृत्ति करारमा खटाइएका चिकित्सक तथा स्वास्थ्यहरूको तलब/भत्ता भुक्तानी	२२४१३	पटक	१		७.३	७३०	१		०	१		६७७.६	९२.८२%	१००.०%		
	जम्मा			१		७.३	७३०	१		०	१		६७७.६	९२.८२%	१००.०%		

गण्डकी प्रदेश सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय गण्डकी आयुर्वेद ... कास्की

११ विविध

११.१ कार्यक्रम कार्यान्वयन एवं सेवा प्रवाहका सबल पक्षहरुः-

क्र.सं.	सवल पक्षहरु
१	पूर्वकर्म(स्नेहन, स्वेदन), स्वस्थ जीवनशैली आदि आयुर्वेद चिकित्साका पद्धतिहरुबाट नसर्ने रोग तथा दिर्घ रोगीहरुको रोग न्यूनिकरण र रोकथाममा सहयोग भएको छ । स्वास्थ्य प्रबर्धनात्मक योग र रोग अनुसारको योग गर्न परामर्श दिइएको ।
२	विरामीहरुलाइ स्थानीय स्तरमा पाइने जडिबुटीहरु महत्व तथा उपयोग गर्ने तरिका बारे जानकारी दिइएको । जडिबुटीहरुको पहिचान र सुरक्षित प्रयोग बारे सुचित गरिएको ।
३	नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्र स्थापनाबाट तल्लोतह सम्म आयुर्वेद सेवा पुगेको।
४	आयुर्वेद एवं स्वस्थ रहने विभिन्न उपायहरुको प्रचार प्रसारबाट गुणस्तरीय आयुर्वेद सेवामा विश्वास बढेको छ ।
५	पूर्वकर्म कार्यक्रम अन्तर्गतको स्नेहन, स्वेदन, जानुवस्ति, कटिवस्ति, शिरोधारा आदि आयुर्वेद चिकित्सा उपक्रमहरुको प्रभाव राम्रो देखिएको ।
६	प्रयोगशाला सेवा सन्चालन भए सँगै सेवाको प्रभावकारितामा बिश्वसनियता बढेको ।
७	स्वास्थ्य रक्षात्मक, प्रवर्धनात्मक र उपाचारात्मक उपायको अवलम्बन एकै संस्थाबाट हुनु
८	जडिबुटी संरक्षण र प्रयोग सम्बन्धी ज्ञानबाट घर वरपर रहेका वनस्पतिहरुको संरक्षण र सही उपयोग गरी निरोगी रहने/हुने साथै पर्यावरणको संरक्षण समेत गर्नमा जोड
९	योग, ध्यान एवं सदवृत/सदाचार पालनबाट स्वस्थ व्यक्ति, स्वस्थ समाज र आदर्श विचारहरुको विकास हुने

११.२ कार्यक्रम कार्यान्वयनमा आइपरेका समस्या समस्या समाधानका लागि गरिएका उपाय तथा जिम्मेवार तह

क्रस.	क्षेत्र	कार्यक्रम कार्यान्वियनमा आइपरेका समस्याहरु	समस्या समाधानका उपाय	जिम्मेबार तह
१		सबारी साधन को कारण दुर्गम स्थानमा कार्यक्रम गर्न नसकिएको	सवारी साधन खरिद गर्नुपर्ने	सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय

२		बजेट कम बिनियोजनको कारण धेरै area coverage गर्न नसकिएको	थप बजेट विनियोजन हुनुपर्ने	सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय
३		कार्यालय भवनको भौतिक अवस्था कमजोर र कोठा अभावमा थप सेवा विस्तार गर्न नसकिएको	नयाँ भवन निर्माण वा तल्ला थप गर्ने वा ट्रस निर्माण	सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय
४		कर्मचारीलाई नियमित तालिमको अभाव	वर्षमा कम्तीमा ३/४ वटा क्षमतावृद्धि तालिम हुनुपर्ने	सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय
५		जनशक्ति अभाव	O & M सर्भे गरि आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था गर्ने र सबै जिल्लाहरुको कार्यालयको सेवा एकरुपताको लागि MSS लागु गर्नुपर्ने	सामाजिक विकास तथा स्वास्थ्य मन्त्रालय

११.३ कार्यक्रम कार्यान्वयन एवं सेवा प्रवाहका चुनौतीहरु:-

१. थप सुविधा र सेवायुक्त विशेषज्ञ सहितको आयुर्वेद अस्पताल नहुनु ।
२. कर्मचारीलाई तालिमको व्यवस्था कम हुनु ।
३. भौतिक पूर्वाधारको कमी हुनु साथै कर्मचारी आवास नहुनु ।
४. आयुर्वेद कार्यक्रमको बजेट न्युन हुनु ।
५ दरबन्दी संशोधन गरी समयानुकुल थप सेवा दिने गरी कर्मचारीको व्यवस्था गरिनु पर्ने ।
६. स्वास्थ्य प्रबधर्नात्मक र उपचारात्मक सेवाका लागि स्पस्ट कार्यक्रम र निर्देशन हुनु पर्ने ।

११.३ कार्यक्रम कार्यान्वयन एवं सेवा प्रवाह गर्दाका मुख्य सिकाई:-

१. आयुर्वेद सेवा कार्यक्रम सञ्चालनले गर्दा जनमानसमा आयुर्वेद चिकित्सा सेवा प्रति विश्वास बढेको
२. कार्यक्रम समयमा नै शुरु गर्नुपर्ने
३. ऐन नियमको अध्ययन गरीरहनु पर्ने
४. समुदायको आवश्यकता अनुसारको कार्यक्रम बनाउनु पर्ने
५. कुनै पनि कार्यक्रम गर्दा स्थानीय जनप्रतिनिधिहरुको एवं जनसहभागिता सुनिस्चित गर्नुपर्ने

६. कार्यक्रम निरन्तरताको सुनिस्चितता हुनुपर्ने र संचालन प्रक्रियाको बारेमा ओरियन्ट हुनपर्ने

७. पुर्वकर्म, पंचकर्म, तथा क्षार सुत्र सेवा प्रभावकारी ढंगले संचालन गर्नको लागि आवश्यक जनशक्ति सहितको अन्तरङ्ग (INDOOR) सेवा बिस्तार गर्नुपर्ने

८. अत्यावश्यक आयुर्वेद औषधिहरुको सुची परिमार्जन गरि औषधिहरु थप गर्नुपर्ने

११.४ कार्यालयका नियमित बैठकहरु

क्रसं.	बैठक मिति	बैठकका एजेन्डाहरु	गरिएका निर्णयहरु	जिम्मेवारी
१	२०७९/४/१	नियमित स्टाफ बैठक, जिम्मेवारी बाँडफाँड, खरिद इकाई गठन, का. स. मू. र सम्पत्ति विवरण करारका कर्मचारीहरुको बारेमा	नियमित मासिक बैठक बस्ने, जिम्मेवारी बाँडपाँडमा सूचना अधिकारी र प्रशासन नविन किरण भुसाल, स्टोर सीता शर्मालाई दिने, खरिद इकाईको संयोजक नविन किरण भुसाल हुने, मूल्याङकन समितिको संयोजक कार्यालय प्रमुख रहने, का.स.मू. र सम्पत्ति विवरण छिट्टै भर्ने	
२	२०७९/४/२५	जिन्सी निरिक्षण प्रतिवेदन र जिन्सी खाता अद्यावधिक गर्ने, कार्यक्रम कार्ययोजना विविध	जिन्सी सामानहरुको निरिक्षण गरी प्रतिवेदन पेश गर्ने र अनलाइनमा पनि प्रविष्ट गर्न श्री नविन किरण भुसाल र श्री सीता शर्मालाई जिम्मेवारी दिने, स्वीकृत कार्यक्रमहरुको कार्ययोजना तयार गर्ने	
३	२०७९/५/८	गत आ.व. देखि कार्यरत करार कर्मचारीहरुको सम्झौता, समिक्षा बारे	गत आ. व. देखि कार्यरत करारका कर्मचारीहरुलाई नियुक्त गरी पौष मसान्तसम्मको लागि करार समझौता गर्ने, प्रदेश स्तरीय समिक्षाको तयारी गर्ने	
४	२०७९/६/८	जेष्ठ नागरिक आरोग्य कार्यक्रम, पूँजीगत कार्यक्रम बारे, विद्यालय आयुर्वेद तथा योग शिक्षा बारे	जेष्ठ नागरिक आरोग्य कार्यक्रम असोग १३ गते राधाकृष्ण वृद्धाश्रममा गर्न समन्वय तथा तयारी गर्ने, पूँजीगत कार्यक्रमहरुको लगत इस्तिमेट तयार गर्न पूर्वाधार विकास कार्यलयमा इन्जिनियर खटाई सहयोग गर्न अनुरोध पत्र पठाउने, विद्यालय आयुर्वेद तथा योग शिक्षा कार्यक्रम गर्न विभिन्न विद्यालयमा गइ समन्वय गर्ने	
५	२०७९/७/२	स्वास्थ्य प्रवर्धनको लागि जीवनशैली परिवर्तन कार्यक्रम संचालन गर्ने,	स्वास्थ्य प्रवर्धनको लागि जीवनशैली परिवर्तन कार्यक्रम माछापुच्छ्रे गापाको	

		अन्य विविध	धम्पुस गर्ने, पूर्वाधार विकास कार्यालयका इन्जिनियरलाई लगत इस्टिमेट तयार गर्न अनुरोध गर्ने, कार्तिक ६ गते पर्ने राष्ट्रिय योग दिवस कार्यालयमै कार्यक्रम गरी मनाउने, कार्यालयबाट निर्वाचनमा खटिनेको लिस्ट पठाउने, कार्यालयलाई र ल्याबलाई आवश्यक समाग्रीहरुको लिस्ट तयार गराउने	
६	२०७९/८/७	कार्यक्रम संचालन बारे	स्वास्थ्य प्रवर्धनको लागि जीवनशैली परिवर्तन कर्यक्रम मादी गापाको सिकलेस, परम्परागत स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई जडिबुटी सम्बन्धी अभिमुखिकरण पनि मादी गापाको सिकलेस रुपा गापाको रुपाकोटमा परम्परागत स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई जडिबुटी सम्बन्धी अभिमुखिकरण र महिला स्वस्थ्य स्वयंसेविकाहरुलाई आयुर्वेद सम्बन्धी अभिमुखिकरण कार्यक्रम गर्ने	
७	२०७९/९/३	कार्यक्रम संचालन बारे, विविध	विद्यालय आयुर्वेद तथा योग शिक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत ७ विद्यालयका १४ शिक्षकहरुलाई मनोक्रान्ति इको भिलेज बराङ्गमा ४ दिने तालिमको लागि तयारी गर्ने	
८	२०७९/९/२०	राष्ट्रिय योग दिवस मनाउने बारे	राष्ट्रिय योग दिवस मनाउन योगसँग आवद्ध सस्थाहरु समेतको सहकार्यमा विशेष कार्यक्रम गरी मनाउने	
९	२०७९/१०/४	करारमा कार्यरत कर्मचारीहरुको म्याद थप बारे, कार्यक्रम बारे	करारका कर्मचारीहरुको म्याद थप गर्ने, मादी गापाको मकैखोलामा विद्यार्थीहरुलाई ४ दिने योग अभ्यास साथै आयुर्वेद बारे अभिमुखिकरण गर्ने	
१०	२०७९/११/१०	कार्यक्रम संचालन, नागरिक आरोग्य समिति/समुह गठन	कार्यक्रमहरु क्रमिक रुपमा संचालन गर्दै जाने,नागरिक आरोग्य समिति एवं समुह गठन गर्ने	
११	२०८०/०३/१०	वार्षिक समिक्षा गर्ने बारे	कास्की जिल्ला भित्र रहेका सरकारी	

			आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट सम्पादित विभिन्न कार्यक्रमहरुको बार्षिक समिक्षा आषाढ २९ गते प्रदेश स्वास्थ्य सचिब, स्वास्थ्य निर्देशनालयका महानिर्देशक, मन्त्रालय र निर्देशनालयका आयुर्वेद फोकल पर्सन तथा स्थानीय तहका स्वास्थ्य संयोजकहरु समेतको आतिथ्यता गर्ने	

भावी कार्य योजना

- बजेटको अख्तियारी समयमै आए बार्षिक कार्यक्रम निर्धारित समयमै कार्यक्रम सम्पन्न गर्ने ।
- विस्तारित सेवामा विशेषज्ञ सेवा, अकुपंचर, फिजियोथेरापी, क्षारसूत्र, सःशुल्क फार्मेसी समिति मार्फत संचालन गर्ने ।
- प्रदेशस्तरीय आयुर्वेद तालिम साइट बनाउनको लागि निरन्तर प्रयास गर्ने।

निष्कर्ष र सुझाव

आ. व. ०७९/८० मा कार्यक्रम तर्फ ९० प्रतिशत भौतिक प्रगति र वित्तिय प्रगति ६८ प्रतिशत, पूँजीगत तर्फ ८५.७ प्रतिशत भौतिक प्रगति र वित्तिय प्रगति ८१.१ प्रतिशत र संघ सशर्त तर्फ ९४ प्रतिशत भौतिक प्रगति र वित्तिय प्रगति ९१.१५ प्रतिशत भएको हुँदा आयुर्वेद सेवा प्रबाह राम्रो मान्न सकिन्छ ।

कार्यालयलाई आगामी बर्ष सवारीसाधन को उपलब्धता हुनु आनिवार्य नै छ ।

कार्यालयले आयोजना गरिएको वार्षिक समिक्षा गोष्ठीबाट प्राप्त भएका सुझावहरु

- **तत्काल गर्न सकिने**

  १) कास्की जिल्ला भित्र रहेका औषधालयहरुमा पालो पालो रिपोटिङ बैठक बसी भएका समस्याको समाधानको बाटो पहिल्याउन निर्देशनालयबाट १ प्रतिनिधि, गण्डकी आयुर्वेद औषधालयबाट १

प्रतिनिधि र समस्या भएको ओषधालयको १ प्रतिनिधिको समिति बनाई छलफल एवं समन्वय मार्फत समस्या समाधानको पहल गर्नुपर्ने ।

२) परम्परागत स्वास्थ्यकर्मीहरुको लगत संकलन एवं उनीहरुसँग रहेको ज्ञानको लिपिवद्ध गरी संरक्षणको पहल गर्नुपर्ने ।

३) आयुर्वेद स्वास्थ्यकर्मीहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्न वर्षमा कम्तिमा ३ वटा तालिमको व्यवस्था मिलाउनुपर्ने ।

४) कास्की जिल्ला भित्र रहेको जडिबुटिहरुको लगत संकलन, प्रकाशन र व्यवसायीक खेती सम्बन्धी तालिम एवं जडिबुटि खरिदको प्रत्याभूति गर्ने ।

५) हरेक औषधालयहरुमा स्नेहन, स्वेदन, शिरोधारा, वस्ति, नस्य, अभ्यङ्ग आदि उपक्रमहरुको संचालनको लागि अभ्यङ्गकर्ताको रुपमा १ पुरुष र १ महिलाको दरबन्दीको व्यवस्था गर्नुपर्ने ।

६) जेष्ठ नागरिकको लागि घुम्ती शिविरहरु संचालन गर्ने ।

७) स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरुलाई आयुर्वेद, स्वास्थवृत, जीवनशैली व्यवस्थापन, योग सम्बन्धी थप अभिमुखीकरण तालिम संचालन गर्नुपर्ने ।

८) आयुर्वेद सेवाको गुणस्तर कायम राख्न अधिकार सम्पन्न अनुगमन समिति गठन गरी नियमित अनुगमन गर्नुपर्ने ।

- **अल्पकालमा गर्न सकिने**

१) वेगनास आयुर्वेद औषधालयको नाममा रहेको ५० रोपनी जग्गामा रोपिएका १४०० जडिबुटिहरको नाम, प्रयोज्य अङ्ग, प्रयोग बारे जानकारी सहितको नेमप्लेट तयार गरी त्यसको संरक्षण, पहिचान एवं सामान्य प्रयोगको ज्ञान लिने उद्देश्यले महिनामा १ विद्यालयबाट कक्षा ९-१० का विद्यार्थीहरुलाई अवलोक भ्रमण गराउने सो को लागि जडिबुटि उद्यानको हेरचाह गर्न २ माली र १ द्रव्यगुण विज्ञ वा आयुर्वेद चिकित्सको व्यवस्था प्रदेश सरकार र स्थानीय तहको सहकार्यमा गर्नुपर्ने ।

२) हरेक जिल्ला स्तरीय आयुर्वेद स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई जनशक्ति थप सहित अस्पतालको रुपमा विकास गर्नुपर्ने ।

३) देउराली आयुर्वेद औषधालयको नाममा प्राप्त जग्गामा औषधालफ भवन निर्माणको लागि गाउँपालिका र प्रदेश सरकारको सहकार्यमा आ. व. २०८०।०८१ मा बजेटको व्यवस्था गर्नुंपर्ने ।

४) स्वास्थ्य शिक्षाको पाठ्यक्रमा आयुर्वेद एवं वैकल्पिक चिकित्सा पद्धतिहरुको केही पाठहरु तयार गरी आगामि शैक्षिक सत्रबाट अध्ययन अध्यापन शुरु गर्नुपर्ने ।

- **दीर्घकालमा गर्न सकिने**

१) गण्डकी आयुर्वेद औषालयलाई प्रदेशस्तरीय आयुर्वेद तालिम केन्द्रको रुपमा विकास गर्न कार्यालयको नाममा रहेको जग्गामा स्केच अनुसारको भवन निर्माण गर्न आगामि आ.व. मा रु दुई करोड बजेटको व्यवस्था गर्ने र आवश्यक पर्ने थप जनशक्तिको लागि O & M सर्भे गरी थप पदको पदपूर्ति गर्न प्रदेश सरकारलाई अनुरोध गर्ने (आयुर्वेद चिकित्सक २, तालिम संयोजक १, प्रशासनिक कर्मचारी २, लेखा १, कविराज २, अभ्यङ्गकर्ता २ (१ पुरुष/१ महिला), सरसफाइ कर्मचारी ३, स्टाफ नर्स ३, फिजियोथेरापीष्ट १, योग प्रशिक्षक १ आदि ।

२) आयुर्वेद औषधिहरुको गुणस्तर मापन गर्न सक्ने प्रयोगशालाको स्थापना गरी, आयुर्वेद औषधीहरुको गुणस्तर कायम राख्न अनुगमन गर्नुपर्ने ।

३) हरेक वडामा आयुर्वेद सेवा पुर्‍याउने उद्देश्यले थप सेवा केन्द्रहरुको स्थापना एवं संचालन गर्दै जानुपर्ने ।

१२ फोटोहरु

दैनिक योग

जेष्ठ नागरिक आरोग्य सेवा कार्यक्रम

परम्परागत स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई जडिबुटी सम्बन्धी अभिमुखिकरण

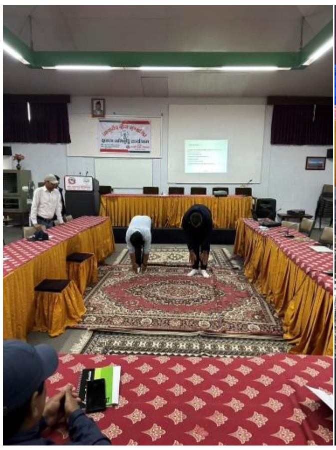

क्षमता अभिबृद्धि तालिम

स्वास्थ्य प्रवर्धनको लागि जीवनशैली व्यवस्थापन तथा योग

राष्ट्रिय योग दिवस